JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅԱՅԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գոյալ Ալի Փողոցի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته‌در
صاحب امتیازی: اوحانس فرید
اداره خانه‌سی: باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար
Մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ · "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ · 10 ՓԱՐԱ

ԸՆԾԱՅԱՐԱՆ

Ենդրոյ տարեկոյ եղող բան մը եթէ կայ մեր մէջ՝ որ չատ անգամ ծեծուած ու որ և իցէ լուծումի մը չէ՛ յանգած, ընծայարանի խնդիրն է այն։ Ամէն անգամ որ նոր քահանայ մը ձեռնադրելու պէտք ըլլայ, ընծայարանի մը պէտքը կը չեշտենք, ու հոգևոր քահանայական ձեռնադրութեան արարողութիւնը կ'ուսարի, ընծայարանի խնդիրն ալ յոգս կը ցնդի, չեմ գիտեր թէ ինչո՛ւ. բայց կ'երեւայ որ մեր մէջ քահանայութիւնը չատ նկատողութեան առնուած չէ և նոյն իսկ անկարեւոր պաշտօն մը նկատուելին է պատճառը։ Վասն զի նուիրական այդ պաշտօնը ընդհանրապէս դասալիքներու պաշտօնը նկատած ենք, ուր չուկային մէջ իր ապրուստը ճարելու կարողութիւն չունեցողը՝ քահանայութեան մէջ եկամտի աղբիւրներ կը չինէ իրեն ու իրլանիկ ապաստան մը կը պատրաստէ իրեն և իրեն զաւակներուն համար. կարծեմ թէ այս բոլոր մէջ սխալ մը չկայ։ Շատ քահանաներ կան, որոնք իրաւունք իրենց աշխարհականութեան ատեն անհատ մը անգամ տէրն չէին կրցած ըլլալ, երկար և յոգնեցուցիչ ուխտաւորութիւններով, մինչդեռ քահանայութեան հոգիւ երկու տարիներ բոլորած՝ ամս անոնք իրենց համար տուներ չինած են ու ամէնէն աւելի երջանիկ մարդիկն են իրենք. և ասոնք անոնք յանկարծ մը պէս միչտ պիտի կրկնեն թէ նեղն են, թէ դրամ չեն վաստկիր, թէ վերջապէս հակառակ իրենց բոլորը գործունէութեան (*) հանգիստ անգամ չունին։ Անչուշտ բացառութիւնը յարգելի է ամէն ատեն։ Եւ անոնք իրաւունք ունին միչտ այսպէս չարժելու և այսպէս գանգատելու, վասն զի կ'ըսեն որ ժողովուրդին պարտքն է զիրենք նայիլը և հանգստացնել. իրենք ալ ամէն ատեն իրաւունք ունին միչտ իրենց հանգիստը, իրենց բարեկեցութիւնը փնտռելու։ Ու զարմանալին ո՛րն է, ժողովուրդը միչտ կը վարձատրէ մանաւանդ այն քահանաները՝ որոնք իրենց պաշտօնին մէջ կը թերանան, որոնք իրենց պարտականութիւնը չեն կատարեր պէտք եղածին պէս և որոնք իրենց կոչումին գիտակցութիւնը չունին թէ՛ իրենց սրտերուն խորը և թէ կենցաղին մէջ։

Ժողովուրդին այս տարապայման վերաբերումը դէպի իր քահանան, յայտնի է թէ ինչէ՛ն կը ծնի։ Քահանան ծեծուած է, քահանան պատարագ կ'ընէ, քահանան մկրտութիւն կ'ընէ ու մեռել կը թաղէ։ Ո՛վ որ կ'օծուի, այնպէս կը կարծուի թէ նոյն իսկ եթէ խաչագող մը, անբարոյական մը ըլլայ այն՝ Սուրբ Հոգիին ազդեցութեան տակ կը փոխուի և բոլորովին նոր մարդ մը կ'ըլլայ. առանց ուրանալու ասոյն Ս. Հոգիին ազդեցութիւնը սրտերու և զգացումներու վրայ, պէտք է ըսել որ եթէ ընծայացուն արժանաւորութիւն չունի, եթէ փոխուելու և նոր մարդ ըլլալու տրամադրութիւն չունի, Հոգին անոր վրայ չիջնէր, քանի որ «Անիկա մաքուրներու մէջ կը բնակի»․ այնպէս որ ձեռնադրութենէ վերջ խաչագողը դարձեալ խաչագող կը մնայ, անբարոյականը անբարոյականութիւնը կ'ընէ և աւելին, և խաբեբան իր պաշտօնը կը նկատէ իբրեւ միջոց մը խաբեբայութեան։ Հոգիի սրբութիւն չունեցող մէկուն վրայ՝ ոչ քան կարդացուի, անիկա երբեք փոփոխութիւն մը չկրեր իր վրայ ու թող չըսուի թէ ո՛վ որ պատարագ կը մատուցանէ, անիկա սուրբ մըն է և հետեւաբար պէտք չէ դպչիլ անոր։ Սխա՛լ համոզում և զոր պէտք է դարմանել։ Այո՛, կենսական խնդիր մըն է քահանայութեան խնդիրը, որուն բարձրացումէն կախուած ունի Հայ. Եկեղեցիին բարձրացումը և գոյութեան ապահովութիւնը։ Ցորչափ անարժաններ ընտրուին ու ձեռնադրուին, եկեղեցի՛ն միչտ պիտի տուժէ։ Ո՛չ ձեռնադրութիւնը, ո՛չ պատարագը պիտի կրնան բարձրացնել զանոնք։ Բարձրացումը պէտք է ձեռնադրութենէն առաջ. բարձրացում հոգիի, բարձրացում սրտի, բարձրացում մտքի, բարձրացում զգացումներու և մա՛նաւանդ հաւատքի, որոնք միայն մարդը արժանաւոր կ'ընեն իր պաշտօնին և իր կոչումին։ Եւ անկէ վերջ պիտի ակնուի որ երբեք պարտականութեան զանցառութիւն անոր չպիտի ունենայ։ Երկու միջոց կայ՝ որոնցմով միայն կարելի է որ տեղի ունենայ այդ բարձրացումը։ Նախ քահանայութեան կարեւորութիւնը ըմբռնելով և երկրորդ ընծայարանի մը հաստատումով, հոս Պոլսոյ մէջ, գոնէ հիմնական։

Գաւառացի քահանաները կը մեղադրենք չատ անգամ որ տգէտ են և այս՝ չատ մեծ անիրաւութեամբ։ Եթէ անոնք տգէտ են, պատճառներ կան որ տգէտ մնան. միջավայրը, կեդրոնէ հեռաւորութիւնը, գիրքերու չգոյութիւնը և մանաւանդ դրամի խնդիրը մեծ դժուարութիւններ կը յարուցանեն որ քահանաները գաւառի մէջ, մեր իմացածին պէս զարգացած չըլլան, — գոնէ անկեղծ և միամիտ հաւատք մը ունին անոնք — թէպէտ զարգացածներ չեն պակսիր անոնց մէջ միեւնոյն ատեն։ Բայց մեր խօսքը մասնաւորելով Պոլսոյ քահանաներուն վրայ, իրաւունք ունինք հարցնելու թէ հո՞ս ինչու համար քահանաները տգէտ են և իրենց կոչումին գիտակցութիւնը չունին։ Ինչո՞ւ համար իրենց գիրքը բարձր չըլլայ հոս՝ քանի որ զարգացած կեդրոն մըն է այսօր։ Միջավայրը կը նպաստէ, ուր ամէն տեսակ գիրք, լրագիր կարելի է գտնել կարդալու և զարգանալու համար։ Այսօր քանի՞ քահանայ կրնանք գտնել որոնք իրենց օրերուն մէկ քանի ժամերը ընթերցանութեան յատկացնեն. քանինե՞ր կան որոնք իրենց հոգին կարենան խօսիլ, հարսնիքի մը ատեն ուրախութեան քանի մը բառեր արտասանել և սուգի ատեն մխիթարութեան մէկ քանի խօսքեր ըսել։ Ասիկա դատապարտելի անհոգութիւն մըն է ինքնին, այնպէս չէ՞։ Այո՛, տեսակ մը հիւանդութիւն, որով վարակուած են առ հասարակ բոլոր քահանաները։ Ասոնք իրենց պաշտօնը կատարած կը կարծեն՝ երբ երկու ամոլներ կը պսակեն, երբ մեռելները կը թաղեն, երբ նորածինները կը մկրտեն ու Ծնունդի և Զատկի տօներուն տուները կ'օրհնեն։ Բայց կարծեմ թէ իրենց պաշտօնը միայն այդ բաները ցոյց չի տար. իբրեւ հոգիի պաշտօնեաներ, իբրեւ հովիւներ աւելի չատ կրօնական գործեր ունին կատարելիք անոնք, զորս պաշտօնին գիտակցութիւնը իրենց ցոյց կուտայ ամէն ատեն եթէ ունին։ Ուրեմն կարեւոր է որ իրենց պաշտօնին կատարեալ գիտակցութիւնը ունեցող մարդիկ միայն կանչուին քահանայութեան պաշտօնին։

Ասոր համար նախ ժողովուրդը իր հոգեւոր պաշտօնեաներուն ընտրութիւնը պէտք է որ լա՛ւ ընէ, վասն զի ինքն ալ մեծ յանցանք մը ունի՝ որ չգիտեր իր ընտրութիւնը լաւ կերպով կատարելու։ Անձնական փծուն խնդիրներ, մարդ մեղքնալներ, ազգականութիւն կամ բարեկամութիւն և մանաւանդ կարեկցութիւն, ընտրական խնդիրներու մէջ պէտք չէ՛ որ մտնեն։ Եթէ կ'ուզուի որ վերջէն զղջումը վրայ չհասնի՝ ընտրութիւնը պէտք է լաւ և արժանաւոր մարդու վրայ կատարուի։ Երկրորդ ընտրութենէ վերջ միջոց ժամանակ մը ընտրեալները ազգային իրենց պաշտօնին պատրաստել՝ ընծայարանի մը հաստատումով։ Ընծայարանի մը գոյութիւնը, մանաւանդ Պոլսոյ մէջ, ամէնէն կարեւորն է։ Եւ եթէ դիմում մը ըլլայ Պատրիարքարանի, ամէն տեսակ դիւրութիւն պիտի ընծայէ և նոյն իսկ իր հովանին անոր վրայէն պակաս չպիտի ընէ։ Ընծայարանի ամէնէն յարմարաւոր տեղը կրնայ սահմանուիլ Պատրիարքարանի կից ընտրուած չէնքերն պարապ մնացած մասը։ Ամէն թաղ իր ընտրութիւնը պէ՛տք է ընէ իր քահանայացուներուն նոյն ժամանակին մէջ, որոնք չաբաթը գոնէ երեք օր քանի մը ժամուան համար երթան դաս առնելու՝ որոշուած ուսուցիչներէ, որոշուած ծրագրի համեմատ, և ընտրուած գիրքերու և ձեռնատետրերու վրայէն. իսկ միւս օրերը և ժամերը երթան չուկայ իրենց գործը տեսնելու, որով նիւթականապէս ալ չատ չեն նեղուիր, որովհետեւ վերջապէս յոյս մը կրնան ունենալ ապրուստի համար։ Որոչեալ ժամանակին լրանալէն վերջ Պատրիարք Սրբազանը իբրեւ վերատեսուչը նոյն ընծայարանին, իրաւունք ունի ձեռնադրելու և զրկելու իրենց թաղերը՝ հոն իրենց քառասունքը բոլորելու համար։

Կարծեմ թէ այս միջոցը և մանաւանդ եղանակը ընծայարանի հաստատման դիւրին միջոցն է, որ քիչ և նոյն իսկ առանց ծախսի ալ կրնայ գտնուիլ, որով ընծայացուն երբեք չնեղուիր և ժամանակ կ'ունենայ իր դասերուն պատրաստութեան և իր նիւթականը ապահովելու։ Վանքի մը մէջ ընծայարան հաստատելու գաղափարը չատ աւելի դժուարին խնդիր մըն է։ Հոն քահանայացուն հոգիւ գացած, ընդհուպ կը մէջէ իր ընտանեկան յարկը, իր կինը, իր զաւակները, ազգականները և բարեկամները, որոնցմով վարժուած, անկարելի կ'ըլլայ առանց անոնց ապրիլ մը լուռ և խորին մենաւորութեան մէջ։ Ընծայարանի այն ժամանակամիջոցը տեսակ մը փորձ ալ ժամանակ կ'ըլլայ, ուր ընծայացուն իր զօնը դուրս կուտայ ու ըստ այնմ կը ձեռնադրուի։ Միակ գործնական միջոցն է ասիկա և առաջին փորձը իսկ ատեն եմ որ լաւ և գեղեցիկ արդիւնք պիտի տայ, ու պիտի տեսնուի որ քահանայութիւնը պիտի բարձրանայ և այլեւս անարժաններ այդ բարձր և նուիրական պաշտօնին չպիտի հասնին, որոնք իրենց չահու աղբիւր չպիտի նկատեն քահանայութիւնը և եկեղեցին ալ իրենց համար տեսակ մը խանութ չպիտի ըլլայ, այլ ամէն բան սուրբ, ամէն բան ճշմարիտ և նուիրական պիտի ըլլայ։ Այլեւս չպիտի տեսնենք քահանայ մը որ մեռելի մը թաղման համար վարդապետ մը կանչած տեղն, անոր ըսէ ճիշդ սա խօսքերով. «Հայր Սուրբ, ինչպէս որ պիտի ըլլայ»։ Անշուշտ այս խօսքը բաւական է ցոյց տալու համար թէ ի՛նչ տեսակ սիրտ մը կը կրէ եղեր այդ քահանան, ո՛րքան դաժան և սեւ են եղեր իր զգացումները, որ կը սպասէ իր հօտէն մարդ մեռնի ինք ապրելու համար։ Կարծեմ թէ ասկէ աւելի մեծ անիրաւութիւն չկայ, այսինքն սպասել որ ուրիշին մահը իրեն կեանք տայ։

Վստահ եմ որ ընծայարանի այս առաջարկը ամէնէն դիւրին միջոցը, մանաւանդ Պոլսոյ համար, լուրջ ուշադրութեան մը առարկայ կը դառնան, մանաւանդ անոնք որոնք քահանայութեան բարձրացումը կ'ուզեն և որոնք կը փափաքին որ եկեղեցին այդ նուիրական պաշտօնը իր իրական սրբութեան մէջ մնայ, գոնէ ասկէ վերջ։ Անգամ մը որ այս դրութիւնը հաստատուի, կը կարծեմ որ կրնայ տեւական ըլլալ և արդիւնաւոր ծառայութիւն մը մատուցանել Հայ. Եկեղեցիին գոյութեան պահպանումին և տեւականութեան համար։

ԿՈՐԻՒՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

ԳՐԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ ՄԸ

Սիրելի Խմբագրապետ,

Այս օրուան «Մանզումէ»ին առաջին չոգենաւին մէջ աչքէ անցուցած պահուս հետաքրքրութեամբ կանգ առի Պարսից Դեսպանին Դէկ Թէրբիտաճը խորագրով լուրին առջեւ՝ որ «Ներքին»ի բաժինին մէջ զետեղուած էր։ Թոյլ տուէք ինծի՝ պզտիկ յաւելուած մը կցելու այդ լուրին, յուսալով որ կարեւորութենէ զուրկ չպիտի ըլլայ ըրածս։

Ցիչեալ Քերթուածը բաւական ընդարձակ գործ մըն է և տպուած առաջին անգամ իր պարսկերէն բնագիրով։ «Գէլմ խաղաղասիրական ընկերութեան ֆրանսերէնի թարգմանել տալու որոչում»էն տարի մը առաջ նոյն բանը իրագործուած է, և թարգմանութիւնը՝ — սքանչելի ֆրանսերէնով մը տաղաչափուած և յանգաւոր՝ — լոյս տեսած է արդէն Զէլէնի տպարանէն, նմանը դուն ուրեք տեսնուած մաքրութեամբ և ճոխութի ու զարդանկարներու ազնուութեամբ մը։

Քերթուածը արտասանուած է ժամանակին Լա-Հէյի Վեհաժողովին առջեւ, նոյն ինքն տաղանդաւոր Հեղինակէն, որ Արտասովոր Պատուիրակ էր հոն։ Խաղաղութեան վրայ կը ճառէ անիկա՝ անանկ փափուկ եւ անուշ ոճով մը՝ ուրկէ լիայորդ դուրս կը ցայտի եզական տաղանդը Իշխան Միրզա Րիզա Խանին։

Երկոտասան լեզուներու պիտի թարգմանուի հեղինակութիւնը։ Իշխանին խնդրանքին վրայ՝ ֆրանսերէն բնագիրը Թուսկանէս ամիսներ առաջ յանձնուեցաւ Պէրպէրեան Ռեթէոս էֆէնտիին (*) որ հաճեցաւ ընդ փոյթ հայերէնի դարձնել զայն՝ իր Ուսուցչապետ տիտղոսին վայե՛լ արժանիքովը, գրուածքին հմայքը լիովին խառնելով մեր աշխարհիկ հայերէնին հարուստ դարձուածքներուն մէջ, ֆրանսերէնին պէս չափաբերուած և տողերուն յանգ ագուցուած։

Լսեցինք որ իրմէ վերջը երկու ուրիշ ունեցող գրագէտներ, Թովմաս Թէրզեան և Ալեքս. Փանոսեան էֆէնտիները ինքնակամ թարգմանած են նոյն Քերթուածը, մին՝ իր Վենետիկեան զգայուն գրաբարովը ու միւսը՝ իր աշխարհաբարովը։ Այդ երեք ձեռագիրներն ալ յանձնուած են Իշխանին, ու կը մնայ ընտրութիւն մը ընել նոյն երեքէն, յաջողուածի՛ն տալու համար առաջնութիւնը, որ է տպագրութեան պատիւը։

Հիմայ, ընտրութիւնը վերապահուած է մեր Թրքահայ գրականութեան մէջ բացարձակ հեղինակութիւն մը ունեցող չորրորդ անձի մը։ «Ի լոյս» կը տեղեկանանք թէ նոյն դեսպանատան առաջին թարգման Յովհաննէս Խանի որոշումովը Ս. Պատրիարք Հօր կը վիճակուի երեք թարգմանութեանց անաչառ դատումը։

Մենք առիթը ունեցանք յոխ Ուսուցչապետին կարդալու և կրնանք ըսել թէ ոտանաւորին հարազատութիւնը և լեզուին ներդաչնակութիւնը անհանդուրժելի հեռու են ո՛ր և է խրթութենէ։ Երեքինն ալ իրենց մասնաւոր առաւելութիւնները կրնան ունենալ ու չենք ուզեր կանխակալ կարծիքով մը մէջ նետուիլ՝ առաջնոյս նախապատուութեան քուէ տալու համար մէկուն կամ միւսին։ Տարակոյս չկայ սակայն որ, — և ասիկա արժեքի պէս ակներեւ է, — ա՛ն որ կոչուած է քննել երեքակ ձեռագիրները՝ իր վճիռը պիտի հակեցնէ դէպի այն կողմը՝ ուր հակած էր արդէն, անցեալ հոկտեմբերին, նախագահելով Յոբելեանի մը՝ որով քանի հինգ տարուան անվկանդ վաստակաւոր մը կը փառաբանուէր, իբր միակ գրագէտը, «իր ուղեղին հետ տաղող ու իր դիւզին հետ անօթայթափ»։

ԹԻԼՊԻԼ

Կ. Պոլիս, 18 դեկտ. 1902

(*) Դեսպանատան բժիչկ՝ եղբայր Սամուէլի միջոցաւ։

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿԸ

միմիայն «Մանզումէ»ի այն ընթերցողներուն յատուկ է, որոնք թիւ 431էն սկսեալ թերթ կը գնեն։ Աչխարհաբար Նարեկը բացէն պիտի չծախուի։

ԿՆՈՋ ՀԱՄԱՐ

Հակառակ նոր քաղաքակրթութեան տաք հոսանքներուն առկայծուն չե՛նք ճանչցած կնոջ հաւասարութիւնը՝ այր մարդուն հետ. կինը դեռ կը մնայ «տկար արարած»ը զոր ամբողջ դարերը անարգելով, ատրոնացնելով անգործութեան մատնած են։ Ամէն մարդ սովրած է ըսել թէ «կիներու խելքը կարճ կ'ըլլայ»։ Գիտուններն ալ ապացուցած են որ կիներու ուղեղը այր մարդերունէն թեթեւ կը կչռէ. բայց քանի որ ուղեղին ծաւալը և ծանրութիւնը անոր աչխատութենէն կախում ունին, չպիտի՞ կրնանք ըսել որ, եթէ այր մարդը չ՛ա հին ժամանակներէ ի վեր կնոջ լայն ասպարէզ մը տուած ըլլար աչխատելու, և կինն ալ իր հետ մարզուած, վարժուած ըլլար աչխատութեան՝ միեւնոյն գործունէութեան չրջանակին մէջ, կնոջ ուղեղին ծաւալը ու ծանրութիւնը հաւասար պիտի ըլլար այր մարդունին, և կինը չպիտի ըլլար այնպէս՝ ինչպէս որ է, այլ՝ աւելի զարգացած։ Ըսել է կնոջ

ՄԱՆԶՈՒՄԷ՚Ի ԹԵՐԹՕՆԸ

ՔԱՍԻՄ · 20

Կնճռոտ Հանգոյց Մը

ՎԷՊ

Տեղական-ընտանեկան կեանքէ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Ա.

Ցուցումի ո՛ և է նշան չէր նշմարուեր դեռատի գոգին վրայ, որ աւանդատան մէջ կատարեալ անտարբերութեամբ Զաթոլթագէն բոլորովին հեռի կանգնած, ուրիշ չուրջառներ ծալելով կը զբաղէր։ Սիրտը կը հատնէր. կը փափաքէր ժամ առաջ դուրս նետուիլ՝ ու վտանգէ ազատ մնալու համար, գողցած թանկագին քարը ապահով տեղ մը պահել, սակայն չէր ուզեր անտեղի փութկոտութեամբ լուսարարապետին կասկածը հրաւիրել վրան ու ծիկը ձեռք տալ։

Լուսարարապետը եկեղեցիին մէջ ունեցած պաշտօնն աւարտելով աւանդատան մտաւ և երբ կը պատրաստուէր Գէորգին հետ զգեստները տեղաւորելու, աղմուկ մը փրթաւ դուրսէն։ Երկուքն ալ յանկարծակիի եկած ականջ տուին ժխորին որ հետզհետէ կը սաստկանար, ուխտաւորներ, միաբաններ, ամէնքն ալ վանքին թաղերէն մէկը կը վազէին զիրար կոխկրտելով և կարելի չէր առայդ տեղեկութիւն առնել ո՛ և է մէկէ։

Աս անակնկալ իրարանցումին պատճառը հասկնալու հետաքրքրութեամբ, աւանդատան դուռը գոցեց լուսարարապետը ու Գէորգին հետ դուրս ելլելով՝ իրենք ալ սկսան վազել դէպի ան կողմը ուր ժողովուրդը խռնուած էր։ Երբ հոծ բազմութեան մէջ մտան, Գէորգ կամաց մը բաժնուեցաւ վարդապետէն ու ետ մնալով սպասեց որ բոլորովին առաջանայ լուսարարապետը։

Այն վայրկեանին՝ գողցած քարը ապահով տեղ մը պահելու ուրիշ ո՛չ մէկ բան կը հետաքրքրէր Գէորգը. չուրջանակ ծրագիրներ կը կազմէր մտքին մէջ և չէր կրնար որոչել թէ, ո՛ւր պէտք էր տեղաւորցնէր զայն։ Խցիկը փոս մը փորելով անոր մէջ պահելը, վտանգէ ազատ չէր նկատեր, կրնար ըլլալ որ եթէ քարը վրան չգտնէին իսկ, կասկածէին իրմէ և անմիջական հրամանով մը վտարէին զինք վանքէն. այն ատեն ինչպէս պիտի յաջողէր խցիկը մանել ու պահած տեղէն քարը առնել։ Հետեւաբար աւելի յարմար սեպեց ազատ տեղ մը դնել, ուրկէ կարող ըլլար ուզած ատենը վերցնել։ Ուստի երբ վստահ եղաւ որ լուսարարապետը բոլորովին առաջ անցած է, ու ալ չի կրնար գտնել զինք խռնուող ամբոխին մէջէն, անմիջապէս ետ դարձաւ, վանքին դանէն դուրս ելաւ ու անծանօթ խորչ մը առանձնանալով սկսաւ հոն դեգերիլ, միչտ յարմար թաքստոց մը փնտռելով այնքանը։ Մէկ քանի վայրկեանի փնտռտուքներէ ետք, գտաւ թաքստոցի յարմար տեղ մը, զգուչութեամբ փորեց զայն, մէկ քանի խլեակներով փոքրիկ խորչ մը ձեւացուց ու թանկագին քարը հանելով զուլպային մէջէն, փոսին մէջ տեղաւորեց. ետքը հողով ծածկեց, կոխկռտեց ու խոչորկէկ քար մը բերաւ զետեղեց վրան, միչտ ուչադրութեամբ մտքին մէջ պահելով տեղին յատակագիծը, որպէս զի երբ երկրորդ անգամ վերադառնար՝ չխաբուէր։

Կատարեալ առանձնութիւն կը տիրէր վանքին պարիսպէն դուրս որ ամայի էր արդէն և ուխտաւորներուն ամէնքն ալ մէկ կէտի վրայ խռնուած էին, իրենց հետաքրքրութեան յագուրդ տալու համար։ Հետեւաբար ոչ ոք տեսաւ, ինչ որ ըրած էր Գէորգ և պատանին վերադարձաւ իր յաջողութենէն՝ եկաւ միացաւ ամբոխին ուր չչուկն ու իրարանցումը ծայր տուած էին։

— Ի՞նչ կայ, հարցուց ծերունիի մը։

— Ուխտաւոր մը մեռցուցեր են, պատասխանեց ծերուկը։

— Ո՞վ մեռցուցեր է, կրկնեց Գէորգ։

— Չեմ գիտեր, բայց ծերունին, մեռցնողը յայտնի չէ, բայց կ'ըսեն թէ ան ալ ուխտաւոր է եղեր։

Այս չափը լսելէ ետք, հրմշտուքներով, կիցերով, արմուկներով ճեղքեց բազմութիւնը Գէորգ և առաջ անցնելով դէպի վանքին այն թաղը ուր ոճիրը գործուած էր, տեսաւ որ կին մը արիւն արցունք կը թափէր մազերը քաղելով, մինչդեռ աստիճանական պաշտօնեաներ և վանքին Մեծաւորին պատուաւոր ուխտաւորներ, սենեակի մը առջեւ հաւաքուած, չէին թողուր որ մէկը ներս մտնէր և կը սպասէին ձեռնհաս պաշտօնեային որ Կեսարիայէն գար ու օրինական քննութիւններն ընէր։

Վերջապէս հասաւ արդարութեան պաշտօնեան և ամբոխին մէջէն անցնելով եկաւ բացաւ ոճիրը գործուած սենեակին դուռը և քաղաքի տեսարան մը պարզուեցաւ։ Սենեակը ամբողջ ողողուած էր արիւնով և մարդկային մարմինի յօչոտուած անդամներ նետուած էին հոս հոն. պատին վրայ տեղ տեղ արիւնոտ ձեռքերու հետքեր բացայայտ կերպով կը տեսնուէին, ինչ որ կ'ապացուցանէր թէ, սոսկալի մաքառում մը տեղի ունեցած էր ոճրագործին ու զոհին միջեւ։

Ցուցումը անհերքելի էր ուխտաւորներուն մէջ, որոնք անհամբեր կը սպասէին դատական քննութեան ելքին. ոճրագործը արդէն ձերբակալուած էր և դատական պաշտօնեան սկսաւ անոր նախնական հարցաքննութեանը։

Թչուառ զոհը բարեխիղճ անձնաւորութիւն մ'էր որ կնոջը հետ Պոլիսէն ուխտի եկած էր Ս. Կարապետ, զաւակ մը խնդրելու ջերմեռանդութեամբ։ Ճամբան իրենց հանդիպած էր թչուառ երիտասարդ մը որ հեռաւոր ճամբորդելով դէպի Կեսարիա կուգար։ Երկու ամուսինները գթալով վրան, զայն իրենց քով առած, իրեն համար մասնաւոր գրաստ բռնած և ամէն ծախքերը հոգալով մինչեւ Կեսարիոյ Ս. Կարապետի վանքը բերած էին, միչտ գթալով ու դրամ ալ տալով։

Այր և կին բաւական ունեւոր էին և երիտասարդ տիկինը որ գեղեցիկ ալ էր, զուտ գթասիրական զգացումէ դրդուած՝ սպասաւորէ վեր դիրք մը տուած էր իրենց աղքատիկ ուղեկիցին, միչտ խոնարհեցնելով իր անձը ու աւելի քրիստոնէական հեզ հոգի մը ցուցնելով ան խոնարհ մարդուն ալ հանդէպ։

Պատահական ուղեկիցը մտքին մէջ չկրնալով նչանակութիւն տալ Տիկինին կողմէ իրեն ընծայուած այս մեծարական ցոյցերուն, սիրոյ սկզբնաւորութիւն մը նչմարած էր անոնց մէջ և այս ապերախտ ըմբռնումին վրայ սկսած էր ծրագիրներ կազմել, ժամ առաջ իր բարերարին անձը մէջտեղէն վերցնելով, անոր հարստութեան ու կնոջը տիրանալու տաք փափաքով։

Սրա խորհուրդը յղացած էր վանք մտած օրէն իսկ. բայց կ'ուզէր այնպէս մը գործել ոճիրը որ ոչ ոք կասկածէր իրմէ, և երբ բարերարը մեռնէր ու յուզումին առաջին թափն անցնէր, անձայն անչչուկ տիրանար տիկինին ու անոր հարստութեան, քանի որ սիրային ցոյցերու կ'արժանանար անոր կողմէ։

(Շարունակելի)

այս անգամ մը անկումին պատճառը եղած է այր մարդը՝ որ աշխատութեան ամէն բաժին իրեն վերապահելով մի՛նչ անգործ թողուցած է կինը, և զարգացումէ հեռու պահած՝ անոր ուղեղը։ Նոյն իսկ յառաջդիմութեան աս դարուն մէջ, երբ ո՛ւ մասամբ մը հաւակշռելով կնոջ հաւասարութիւնը, տեղ տեղ անոր կը յանձնեն այնպիսի գործեր զոր մինչև հիմա մարդերը կը կատարէին, տակաւին այդ մարդերը չե՛ն որ կը քամահրեն այդ կիները, անյարմար տեսնելով զանոնք այդ գործերուն։

Ըսել է դեռ այս դարուն մէջ իսկ մերինէն աւելի զարգացած համայնքներ ալ չեն ուզեր հաստատել կնոջ հաւասարութիւնը և անոր տալ այր մարդուն հաւասար գործունէութեան ասպարէզ մը։ Եթէ այս ասպարէզը չա՛տ հին ժամանակներէ ի վեր տրուած ըլլար ո՞վ պիտի կրնար ուրանալ թէ՝ շոգեկառքի, հեռաձայնի, կամ ո՛ և է ուրիշ մեծ գիւտի նման գիւտեր մըն ալ չպիտի ընէին կիները։ Ահա՛ ուրեմն թէ այր մարդը իր եսասիրութեամբ ո՛րչափ վնասած է կին համայնքին։

Եղածը եղա՛ծ է սակայն. գործունակութեան մէջ ըրած չենք ըլլար նըպաստներ կորզելով այր մարդուն հաւասարելու. որովհետեւ եթէ կինը ինքզինքը չբարձրացնէ՝ ի՛նչ որ ալ ըլլայ այր մարդը զանի մի՛չտ պիտի ճանչնայ իբրև ստոր մը։ Բանի որ ալ հասած ենք այնպիսի տարի մը՝ ուր կիները եթէ տակաւին այրերուն հաւասար իրաւունքներ չեն վայելեր, գէթ կարող են ստանալ անոնց հաւասար դաստիարակութիւն մը՝ պէտք է որ իրենք խորհին իրենց և իրենց համար պէտք եղածին վրայ, և այդ կրնայ ըլլալ միայն կրթութիւնը։

Կիներն են որ մարդկային ընկերութիւնը կազմեցին, և քանի որ մանկութիւնը ամբողջ անոնց քով կանցնի, ու մեր մէջ մարդը կը չինուի այս հասակին իսկ, բանաւոր չէ՞ նաև ըսել որ բարքերը, վարքերը կազմակերպողները ալ կիներն են։

Ուրեմն, ապագայ կնոջ վիճակը բարձրացնելու համար ի՞նչ ընել հարկ է. միմիայն կանուխէն դաստիարակել մատաղատի աղջկները և աղջիկները՝ զանոնք կարենալ չինելու համար ապագայ այրեր՝ որ պիտի ճանչնան կնոջ արժանիքը, և ամուսիններ՝ որ պիտի գիտնան բանել իրենց արժանաւոր դերը։ Կը զանգատէինք որ այր մարդը ամէն գործ իրեն վերապահելով մեծ զրկանք ըրած է կնոջ. բայց այդ գործերէն աւելի բարձր չէ՞ այն գործը՝ որ յանձնուած է իրեն. այսինքն՝ «ընտանեկան դաստիարակութիւնը»։ Թող միա՛յն այս գործը կատարէ և չատ մը ուրիշ գործերէ աւելի ըրած պիտի ըլլայ։ Կնոջ արժանիքին բարձրացումը միայն հոս կը կայանայ։ Տուն մը կառավարել վարչական կարողութիւն մը ըսել է, և ընտանիք մը ստեղծել՝ ընկերութիւն մը չինել ըսել է. հետեւաբար աշխարհի ղեկը կնոջ ձեռքն է և մարդկային ընկերութիւնը կինէն կը ստեղծուի։ Ու ասոնցմէ դուրս տակաւին ի՞նչ կ՚ուզեն կիները։ Ասկէ մեծ գործ ի՞նչ կրնայ ըլլալ։

Չգէ՛ ուրեմն, ո՛վ կին, այն ամէն աշխատութիւնները՝ որ այր մարդուն կը պատկանին, մի՛ ըլլար այդչափ ագահ, տանդ կառավարութեան և ընտանիքիդ կազմակերպութեան գործերուդ համեւէն ինկիր։ Կարը քեզի, խոհանոցը քեզի. չուկան ու դաշտը թո՛ղ այրերուն։ ընտանիքդ կազմակերպուած է այն ատեն միայն՝ երբ զաւակներդ կը կրթես իւնալ դաստիարակութիւնով. ահա՛ քու ամէնէն վսեմ գործդ, և կնոջ մը ամէնէն մեծ փառքը ասոր մէջ կը կայանայ։ Կրնա՞ս ընտանիքդ դարձնել դպրոց մը, կրթութեան բոյն մը. արդէն ասիկայ ըսել է թէ երջանկութեան ապարանք մը պատրաստած ես քեզի և զաւակներուդ համար։

Կնոջ համար մասնաւոր գործ մը պէտք է ըլլայ աղջիկներու դաստիարակութիւնը. որովհետեւ ասկէ կախում ունին նոր սերունդները՝ որոնց ծնողները պիտի ըլլան անոնք։ Հարկ կա՛յ ծանրանալու այս պէտքին վրայ, քանի որ ամէն օր կը տեսնենք թէ յոռի դաստիարակութեան տէր աղջիկներ ի՞նչ անհակ ապագայի կը դիմեն, և ի՞նչ արդիւնքներ առաջ կը բերեն։ Զդաստիարակուած աղջիկ մը՝ որ կամուսնանայ, ընտանեկան յարկը դժոխք մը կը դարձնէ, և անկարելի է որ այդ դժոխքին մէջէն հրեշտակներ դուրս ելլեն։ Այս յոռի դաստիարակուած ամուսինները ընտանիքներու՝ և հետեւաբար ընկերութեան քայքայումին միակ պատճառներն են։ Ու այս ամէնը ինչէ՞ կախում ունին։

—Կնոջ, կամ աւելի լա՛ւ է ըսել ՄՕՐ ՄԸ առած դաստիարակութենէն։

Ու ամէն օր տեսնելով յոռի դաստիարակութեան բոլոր աղեղ արդիւնքները, տակաւին հայ կինը պիտի դժկամակի՞ բողձացուած դաստիարակութիւնովը օժտելու իր աղջիկները. ասիկա չպիտի՞ ըլլայ իր ամէնէն մեծ գործը՝ որ պիտի ծառայէ բարձրացնելու այդ մասամբ աղջիկներու ապագան և կնոջ դիրքը....

ԱՇՈՏ Ց. ՓԱԶԳԱԶԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ

Վիէննական կարեւոր թերթ մը, հանրային ականաւոր անձնաւորութիւններէ նամակներ առած է, ինչպէս օրինակի համար, Արկայլի դուքսէն, Սըր Հէնրի Բէմբըլ Պէնըրմէնէ, լորտ Թուիթմութէ, Լոնտոնի քաղաքապետ Սըր Մարքուս Սամուէլէ, Սըր Ջորջ Տրիլեէ, ևն. որոնք միաձայնութեամբ կը վկայեն թէ, այս միջոցիս Եւրոպական ոչ մէկ վեհապետ այնքան կը յարգուի անգլիացի ժողովուրդին բոլոր դասակարգերէն, որչափ Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը։ Այդ բոլոր բարձրաստիճան անձնաւորութիւնները, դրուատիքով կը խօսին Աւստրիոյ կայսեր վրայ, իրենց նամակներուն մէջ անձնական յիշատակներ ալ դնելով։ Օրինակի համար Արկայլի դուքսը կը գրէ. «Գրեթէ ամէն գովեստ վեր մէկն է Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը, որովհետեւ ամբողջ աշխարհ կ՚ընդունի իր գերազանցութիւնը և Եւրոպայի վրայ ունեցած իր մեծ ու ազնիւ ազդեցութիւնը»։

ԱՆԳԼԻԱ, ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՀԱԲԵՇԻՍՏԱՆ

Սուտան-Երիթրէական սահմանագիծը որոշելու համար կնքուած պայմանագրութիւնը ստորագրուեցաւ Մենելիք կայսեր, Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին և Էտուարտ Է. թագաւորին անունով։ Ռուս թերթերը խօսելով այս խնդրին վրայ, այս առթիւ դիտել կուտան թէ, Անգլիա բոլորովին պատասխանատու է Սուլտանի համար, և անոր ներկայ և ապագայ զարգացումը ըրած է իրեն կէտ նպատակին։

ՍԱՔՍՈՆԻՈՅ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ ԺԸՆԵՎԻ ՄԷՋ

ԺԸՆԷՎ, 24 դեկտ.— Սաքսոնիայի իշխանուհին մէկ երկու ժամու չափ պատեցաւ քաղաքիս գլխաւոր փողոցներուն մէջ, ընկերակցութեամբ իր եղբօրը և Մ. Ժիռօնի։ Իշխանուհին տժգոյն էր, բայց ուրախ զուարթ կ՚երեւար։ Շատ մը վաճառատուններէ գնումներ ըրաւ։ Քոյր և եղբայր, ինչպէս նաև նախկին դաստիարակը, հին բարեկամներու պէս ազնւութեամբ կը խօսակցէին իրարու հետ։ Հիմա ծանօթ է ամէնուն թէ, իշխանուհին իր ծառաներուն և եղբայրներուն միջոցաւ մեկնած է։ Զուիցերիական կառավարութիւնը անգիտանալ կը ձեւացնէ իշխանուհիին ներկայութիւնը։ Խիստ խիստ երթեւեկներ տեղի կ՚ունենան այն օթելին մէջ, որ անոնք իջած են։ Ամէն կառախումբ բազմաթիւ մարդիկ կը բերէ, որոնք կուգան Տրէզտէնէն, Միւնիխէն և չատերն ալ Վիէննայէն կամ Պէռլինէն, և որոնք հաւանականաբար բանակցելու կուգան իշխանուհիին և իր եղբօրը հետ։ Երէկ Սալցպուրկէն հոս հասաւ քօղարկուած կին մը, որ մօտաւոր ազգականուհին ըլլալ կը կարծուի իշխանուհիին, որ սակայն մերժեց ընդունիլ զինքը։ Անծանօթ կինը սակայն պնդած է անպատճառ տեսնել իշխանուհին, և յետոյ դարձեր կառախումբ նստելով մեկնած է։ Կը կարծուի թէ դաստիարակին քոյրը, Օրիորդ Վալանթէն Ժէռօն՝ գործին մէջ դեր ունեցած ըլլայ, որովհետեւ ծանօթ է աս իրողութիւնը թէ, ինքն էր որ միջնորդ հանդիսացած էր երկու սիրողներուն, և յաջող կերպով կը ծառայէր անոնց, նամակներու փոխանակութեան գործին մէջ։

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԵՆԱՀՍԿԱՅ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

Ամերիկացիք, խելքերնին միտքերնին միշտ մեծ գործերու վրայ, որոշած են տէր դառնալու Տիեզերքի ամենահսկայ Մայր Եկեղեցիին։

Այս շէնքը, որուն շինութիւնը քանի մը տարիներու պիտի կարօտի, կ՚ըսուի թէ պիտի գերազանցէ Հռոմի Ս. Պետրոսը և պիտի կրնայ պարունակել հօթանասո՛ւն հազար հոգի։ Ամբողջ շէնքը, հողին գինին հետ, պիտի արժէ 100 միլիոն ֆրանքի չափ։

ԱՆՏԻՔԱՆԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ

Սէն Բեդերպուրկէն կը գրուի թէ, ռուսական Կարմիր-Խաչի Ընկերութիւնը, Անտիքանի երկրաշարժէն լուրը առնելուն պէս, 10,000 րուպլի ղրկեց այդ քաղաքը։ Ասկէ զատ, այդ Ընկերութենէն պատուաւոր պատգամաւորութիւն մը կը մեկնի դէպի քաղաքը, իր հետ առնելով 25000 րուպլի՝ հագուստի, պարէնի ևն.ի և տեղւոյն վրայ օգնութեան հասնելու համար երկրաշարժէն վնասուողներուն։

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿ
Թարգմանեց ՔԱՍԻՄ
Ցանկապէս «Մանզումէ»ի համար
ԿԱՐԴԱԼ ԵՐՐՈՐԴ ԵՐԵՍԸ
ԽՆԱՄՈՎ ՊԱՀԵՑԷՔ ԹԻՒԵՐԸ
75—120

ՔՈՄՍ ԼԱՄՍՏՈՐՖԻ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

Սերպ կառավարութեան «օրկանը» համարուող «Սլօվօ» լրագրին մէջ հրատարակուած պաշտօնական զեկոյցը հրատարակուած է. «Կոմս Լամզտորֆի այցելութեան մէջ ուրախութեամբ կը տեսնենք նոր ապացոյց մը այն պատուասիրութեան և համակրութեան, զորս Ռուսիոյ վեհ. կայսրը Նիքոլա Բ. կը տածէ մեր սիրելի թագաւորին և իր ազգին համար։

Որովհետեւ վեհ. թագաւորը մեր սիրելի հայրենիքին ձեծանուն ներկայացուցիչն է, ուստի ամէն անկեղծ և հայրենասէր սերպիացի պէտք է ուրախանայ Նորին Վեհափառութեան նկատմամբ ցոյց տրուած բարեացակամութեան համար, որովհետեւ Ն. Վեհափառութեան երջանկութեան մէջ կը կայանայ Սերպ ժողովուրդին բարօրութիւնը։ Իր ժողովուրդին համար թագաւորին տածած անտարբեր սէրը կը ճանչնանք, ուստի սերպերը կրնան հանդարտութեամբ դիտել իրենց վիճակը»։

ԻՍՄԱՅԷԼՆԵՐԸ ԴԷՊ Ի ՓԱՐԻԶ

Իսմայէլները Բարիզ բերելու համար տրամադրել կարգի միջոցներ ձեռք առնուած են։ Իսմայէլներու կ՚ընկերանան 12 ոստիկաններէ զատ բժիշկ մը և պահնորդ կին մը։ Կնոջ պաշտօնն է չհեռանալ Իսմայէլեան կիներու քովէն և հսկել անոնց ամէն շարժումներուն։ Բարիզի ոստիկանութիւնը քննութիւն բացած է գտնելու համար թէ ո՞վ հայթայթեց անոնց այն կնքած անցագիրները, որով Իսմայէլ և Տօրինեանք ընտանիքները կրցան Մարսիլ մէջ տուն մը վարձել, առուն փոխել եայն ընել։

Մարսիլէ դեկտ. 26 թուով քաղուած հեռագիր մը կ՚ըսէ թէ Իսմայէլեան ընտանիքը երկու մասի բաժնուած պիտի տարուին մինչեւ սահմանագլուխ և հոն պիտի յանձնուին ֆրանսական իշխանութեան։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՎԻԷՆՆԱ, 30 դեկտ.— Լամստորֆի կոմսը, ռուսաց արտաքին գործոց նախարար Կոլուխովսքի կոմսին հետ տեսակցութիւն մը ունեցաւ, որ ժամ մը տեւեց։ Կէսօրէն $1^3/_4$ ժամ ետքը Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարը Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր ներկայացաւ։ Ունկնդրութիւնը տեւեց երեք քառորդ ժամու չափ։ Աւստրիոյ կայսրը Սէնթ-Էթիէն պատուանշանին մեծ խաչը տուաւ Լամստորֆի կոմսին եւ Ֆրանց Եօզէֆ պատուանշանի երրորդ կարգը՝ կոմսին քարտուղարին՝ Մ. Սավինսքիի։

—Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը Սէնթ-Էթիէնի պատուանշանը իր ձեռքովը յանձնեց Լամստորֆի կոմսին։ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարը այցելութիւն տուաւ Վիէննա գտնուող բոլոր արքիդուքսերուն։ Իրիկուան ներկայ պիտի գտնուի Վիէննայի ռուս դեսպան Քափնիսթ կոմսին կողմէ տրուելիք ճաշկերոյթ մը։

ՏՐԷԶՏԱ.— Պաշտօնական զեկոյց մը կը ծանուցանէ թէ Սաքսոնիոյ իշխանը մասդրութիւն յայտնած ըլլալով իր ամուսնութիւնը դատարանի մը միջոցաւ լուծել, Սաքսոնիոյ թագաւորը ետքը անդամէ բաղկացած մասնաւոր դատարան մը կազմեր է, որուն առջեւ իշխանը ամուսնալուծում պիտի պահանջէ։

ՎԻԷՆՆԱ.— Աւստրիոյ ու Հունգարիոյ նախարարապետները հաստատեցին թէ անկարելի է իրենց համաձայնութեան մը յանգիլ։ Երկուքն ալ իրենց հրաժարականը պիտի մատուցանեն Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր։

—Արտաքին գործոց նախարար Կոլուխովսքի կոմսը պաշտօնապէս ծանոյց Իտալիոյ թէ սակարկելիական առեւտրական դաշնադրութիւնը պիտի դադրի, երբ պայմանաժամը սպառի։

ԼՈՆՏՈՆ.— Տէլհիի մէջ մեծ չքով կատարուեցաւ Անգլիոյ թագաւորին՝ իբրև Հնդկաստանի կայսր թագադրութեան հանդէսը։ Քոննօթի դուքսը, կուսակալ Լորտ Քըրզըն եւ բանակին ընդհանուր հրամանատար Լորտ Քիչնէր ներկայ գտնուեցան։ Շատ փայլուն էր այն թափօրը զոր կը կազմէին հնդիկ բոլոր իշխանները։

ԼՈՆՏՈՆ.— Քարաքասէն կը հեռագրեն թէ նախագահ Քաստրօ յայտարարած է թէ — և է ներում չպիտի խնդրէ տէրութիւններէն։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՅՐԱՄԻ ՏՕՆԸ

Վեհ. Սուլթանը, Պայրամի տօնին առթիւ, երէկ առտու չեքով և հանդիսաւոր թափորով Եըլտըզի կայս. Պալատէն Սինան Փաշայի մզկիթը գնաց, և օրուան աղօթքը կատարելէ ետք, նոյն թափորով գնաց Չէլիկթաշի կայս. Պալատը։

Ժամրան, կայս. կառքին երկու կողմերէն հետիոտն կ՚երթային բոլոր նախարարները և քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարները, ամէնքն ալ համազգեստով։

Աչխամբոյրի արարողութիւնը, որուն ներկայ էին բոլոր քաղաքական, զինուորական և կրօնական բարձր պաշտօնատարները, սկսաւ ժամը 5ին։

Առաջին անգամ ներս մտաւ Նաքիպ-Իւլ-Էշրէֆ էֆէնտին, յետոյ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը, Շէյխ-Իւլ-Իսլամ էֆէնտին, նախարարները, միւշիրները, Պալատի և Ուլայի Ա. աստիճան ունեցողները, զօրաբաժինի հրամանատարները, Ռումէլիի Պէյլէրպէյլիութեան, Միրիմիրանի և Ուլայի Բ. աստիճան ունեցողները։

Բոլոր պաշտօնատարներն ալ համազգեստ կը կրէին։

—Պայրամի հանդէսը դիտելու համար կայս. Պալատին հիւրանոցը կը գտնուէին դեսպաններէն ոմանք և զանազան օտարազգիներ, որոնք սենեկապետներու միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանքներու։

—Պայրամի տօնին առթիւ, օտար վեհապետները, Մէքքէի էմիրը, Եգիպտոսի Խտիվը, Պուլկարիոյ իշխանը, բոլոր կուսակալները, զօրաբանակներու հրամանատարները, հպատակ հասարակութեանց գաւառային առաջնորդները, օտար երկիրներու մէջ գտնուած Օսմ. դեսպանները և հիւպատոսները շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեցին կայս. Պալատ։

—Ոչ-Իսլամ հասարակութեանց կրօնական պետերը, օտար դեսպանատանց Ա. թարգմանները, սեղանաւորական և առեւտրական մեծ հաստատութեանց տնօրէնները եկան, երէկ կայս. Պալատ երթալով Պայրամը շնորհաւորեցին։

—Պայրամի տօնին առթիւ, երէկ, մայրաքաղաքիս չատ մը վաճառատուներ, նաւահանգիստ գտնուող Օսմ. բոլոր մարտանաւերը, առեւտրական շոգենաւները, ինչպէս նաև Շիրքէթի և Մախսուսէի շոգենաւերը դրօշազարդուած էին։

Կէս օրին և իրիկուան ալ թնդանօթաձգութիւններ կատարուեցան։

—Վեհ. Սուլթանին հրամանով առողջութիւններ բաժնուեցան Պէչիկթաշի և Պոլսոյ կողմի աղքատներուն, և դրամական նուէրներ՝ Համազգային Անկելանոցի պատսպարեալներուն, Աշիրէթներու վարժարանին ուսանողներուն, այն կրօնականներուն որոնք Ռամազանի մէջ քարոզ խօսած էին բոլոր մզկիթներուն մէջ, նաև Տարտանէլի Օսմ. մարտանաւերու պաշտօնեաներուն և Սեւ Ծովի նաւուցին վրայ հսկող թնդանօթաձիգ զինուորներուն։

—Էտիրնէի և Թէքիրտաղի մէջ Պայրամը օր մը առաջ սկսած է, լուսնի մահիկը երկուշաբթի գիշեր տեսնուած ըլլալուն համար։

ՈԳԵԼԻՑ ԸՄՊԵԼԻՆԵՐԸ.— Ինչպէս իր ժամանակին գրեցինք, Վեհ. Սուլթանը հրամայած էր, որպէս զի Իսլամները ամէն վերջ գինետուններու մէջ հրապարակաւ օղի չխմեն, և անոնք որ անսաստեն եղած ազդարարութեանց, օրինական պատիժի մը ենթարկուին։

Ոստիկանական նախարարութիւնը, անցեալ օր, հրամանագիր մը ղրկեց բոլոր ոստիկանական պահականոցներուն, այս բարձր հրամանը ճշդիւ գործադրելու համար։ Ոստիկանութիւնը գինետունէ հանուող իսլամներուն անունին ցանկը պիտի բռնէ, որպէս զի կրկնութեան պարագային, օրէնքին խստութիւնը գործադրուի։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒՆ հասոյթներուն հարիւրին 5ը, դեկտ. 1էն սկսեալ, չորթէ չորսի սկսած է երկրագործական պանքայի մասնաճիւղներուն վճարուիլ։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐՈՒ քիլոմեթրական երաշխաւորութեան գումարներէն առնելցած հասոյթներուն 100էն 5ն ալ նահանգներու հանրօգուտ շինութեանց պիտի յատկացուի՝ Պետական Խորհուրդին որոշմամբ։ Մեծ-Եպարքոսը այս առթիւ պէտք եղածները գրեց Ելմտական նախարարութեան, ինչպէս նաև Ռումէլիի նահանգներուն ընդհ. քննիչին։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.— Ծովային նախարարութիւնը «Համիտիյէ» և «Մէճիտիյէ» թորփիլանաւաձեւներուն դրութեամբ, չորս պառնատ ունեցող երկու թորփիլանաւաձեւ յանձնարարեց Ճենովայի Անսալտօ նաւարանին։

ՔԱՐԻՒՂ.— Մուսուլի նահանգին մէջ գտնուած քարիւղի հորերուն շահագործման արտօնութիւնը կայս. Անձնական Գանձին յտրուեցաւ։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԱՆԴՈՐՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Հալէպի կուսակալը խիստ հրամաններ ղրկեց իր գաւառակներու իշխանութեանց, որպէս զի ամէն փոյթ տարուի ձերբակալելու համար, տեղ տեղ, ժողովուրդին անդորրութիւնը վրդովող փախստական չարագործները։ Այս հրահանգին վրայ Անթաքիոյ մէջ ձերբակալուեցան քանի մը այդօրինակ չարագործներ և դատարանի յանձնուեցան։

ԶԷՅԹՈՒՆԻ ԳԱՒԱՌԱԿԸ.— Զէյթունի մօտ և Զէյթուն գետին վրայ գտնուած երկու փայտաշէն կամուրջները փլած ըլլալով, կ՚ըսէ «Սապահ», տեղին Հայոց Առաջն. Փոխանորդը և երեւելիներէն Աւետիս աղա անուն անձ մը, նոյն կամուրջները նորոգած են։ Զէյթունի մէջ, ուր խաղախորդարան չկար ցարդ, խաղախորդարան մը չինուած է հանգանակութիւնով։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ տիրող սաստիկ ցուրտին պատճառով, թաղապետութիւնը ածուխ բաժնելու համար աղքատներուն, 500 մէճիտ հաւաքած է։ Միտհատ պանքային տնօրէնը 10 և Պոլեօզեան Սերգօ պէյ 4 ոսկի նուիրած են։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ.— Պոլսոյ պարսկական դեսպան իշխան Միրզա Րիզա խանի, Խաղաղութեան վրայ գրած մէկ քերթուածին Պելճիքայի մէջ գտած մեծ ընդունելութիւնը երէկ գրած էինք։ (Այս մասին կարդալ նաև մեր առաջին էջը)։ Այս յաջողութեան մասնաւորաբար նպաստած է Պելճիքայի Արժանդինեան դեսպան Գ. Խօժէն Լազառ, որ վերջերս գրեց կարեւոր երկասիրութիւն մը «Պարսկաստան՝ Մուզաֆերէտտին Շահին օրով», որուն մէջ հեղինակը կը պարզէ Պարսկաստանի արդի զարգացումը և առաջդիմութիւնը քաղաքակրթութեան մէջ։

Այս գիրքին մէջ կը խօսուի նաև պետական քանի մը կարեւոր պաշտօնատարներու վրայ, որոնց մէջ կը գտնուի նաև Պոլսոյ Պարսից դեսպանը։ Այս պատճառով է որ, Պելճիքայի խաղաղասիրական ընկերութիւնը ձեռնարկած է դեսպանին այդ բանաստեղծական գեղեցիկ գործին հրատարակութեան։

Գիրքը 50,000 օրինակ պիտի տպուի։

ԲԵՐԱՅԻ Ծաղալեանութեան նախկին հիւանդանոցին գետինը՝ Թոփհանէի Տէֆթէրտար Եօգուշը թաղին մէջ, 3000 ոսկիի ծախուեցաւ իտալական հիւանդանոցին որու կից կը գտնուի։ Բերայի Թաղապետութիւնը, իր կողմէն 3000 ոսկի ալ աւելցնելով, 6000 ոսկիի պիտի գնէ իր հիմակուան հիւանդանոցին չէնքը որ վարձքով բռնուած է։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՕՎԱՃԸՔԻ ՀՐԴԵՀԸ

Գրած էինք, Օվաճըքի մէջ, Շիրինեան էֆ.ի մանարանին այրումը։ Այդ մասին հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը գրեն մեզի։

Ցաւ ի սիրտ կուգամ ըսելու այս պահուս, պատուական Օրաթերթիդ, Գիւղիս աղքատ ու անկարող դասակարգին ապրուստի միակ միջոցը եղող Իզմիրցի Հէլվաճեան եղբարց մետաքսի մանարանին պատահած անակնկալ դժբաղդութիւնը։

Կիւրակամուտի գիշերը, ժամը $8^1/_2$ էր, Հարաւ-Արեւմտեան սաստկաշունչ հովը կը փչէր անդադար և այն ատեն իսկ ուր գիւղիս բոլոր համայնքը կը ննջէր իր առօրեայ աշխատութեան խոնջէնքը անցունելու համար, յանկարծ աղմուկներ կը լսուին. «Հրդեհ կայ. մետաքսի մանարա՛նն է»։ Եւ արդարեւ մանարանը գիւղէն բոլորովին դուրս էր, մինչեւ որ գիւղացիները ջանացին հրդեհին վայրը երթալ, կրակը՝ որ ծուխին օճախէն ելած էր, արդէն լափելու վրայ էր մանարանի յարակից երկու շէնքերն և սկսած էր մանարանն ալ այրել։

Ի լուր այս գոռ ու գոչին. գիւղացիները խռնուեցան իսկոյն հրդեհին վայրը, ուր կը տեսնուէր մանարանի ընդհ. հսկող, Միհրան էֆ. Շիրինեանը որ կը ջանար բուռն ճիգով հրդեհին առաջքն առնել տալ։

Գիւղացիները տանց չուտարելու ու անհրաժեշտ հրդեհին սաստկութենէն, փայտահար ու տապար ի ձեռին, մագլցելով ելան մանարանին վրայ, փետտելով կիսայրեաց տախտակները ձեռքով ու մինչեւ իսկ ակռաներով։

Անկարելի է նկարագրել գիւղացւոց մեծին ու պզտիկին, էրիկմարդուն և կնոջ անձնուէր աշխատութիւնները, որոնց շնորհիւ խոյսեցաւ մանարանին երեք չորրորդը, անոր կից կարասիները ու ապրանքները, գրեթէ իրենց ամբողջութեամբ։

Շէնքը, իր կարասիներով ու ապրանքներով ապահովագրուած էր Իւնիոն ապահովագրական ընկերութեան որուն գործակալը, Պուլութեան Օննիկ էֆ., Հէլվաճեան եղբարց հետ անմիջապէս գիւղս ժամանեց, ընկերութեան կրած վնասին ու կորուստին քանակը տեղեկանալու։

Հրդեհի պատճառ անվեհերութեամբ ու անձնուիրութեամբ աշխատող այս գիւղացի աղքատ ժողովուրդին իբր վարձատրութիւն, կը յուսանք թէ, Իւնիոն մեծ. Գործակալը, սիրայօժար պիտի ընէ, ինչ որ կրնայ, որուն անհամբեր կը սպասէ արդէն Օվաճըքի համայնքը։

ՄԻՀՐԱՆ Գ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ
ՕՎԱՃԸՔ, 14 Դեկտ. 1902

ԲՍԱԿԱՀԱՏՆԵՐԸ անցեալ օր Ղալաթիա, աւստրիական նաւակատան մօտ կտրեցին Լեւոն անուն Հայու մը դրամապանակը, որուն մէջ 5 օսմ. և անգլիական ոսկի, մէճիտ մը և 15 ղրշ.ի մանրուք կային։

ԾՈՎԻ ԱՐԿԱԾ.— Ուսկիւտարի Ցթիւ շոգենաւը անցեալ օր զարնուեցաւ աւազ բեռցած մավունայի մը և զայն սաստիկ ջախջախեց։ Շոգենաւն ալ վնասուեցաւ թեթեւ կերպով։

Մ. ԹՈՄԱՍ ՏՕՂԱՆՕՂԼՈՒ, վաճառական, նախընթաց օր փողոցին մէջ յանկարծամահ եղաւ։

ԳԱՅԼԵՐ.— Ինէկէօլի Գարան գիւղի մօտ Ալիշ անուն արջառած մը գայլերէն գիշատուած է։ Ծառի մը տակ գտնուած են հագուստները կօշիկները և հրացանը։ Կը կարծուի թէ անասուններուն ձեռքէն ազատելու համար ծառը ելլել փորձեր է բայց չէ յաջողեր։

ՍԱՌԱԾ.— Պրուսայի մէջ սաստիկ ցուրտ ու ձիւն կը տիրէ։ Տավ-Աքչէ գիւղացի 3 մարդիկ, որոնց ո՛վ ըլլալը դեռ յայտնի չէ, անցած օր իրենց ձիերով միասին սառած են։

ՊԱՐՍԻՑ ԴԵՍՊԱՆԱՏԱՆ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Ամէն տարի Պոլսոյ գեղարուեստական շրջանակներուն մէջ մասնաւոր տեղ մը կը բռնէ Պարսից դեսպանատան մէջ տրուած նուագահանդէսը, որ Պարսից հիւանդանոցին և վարժարանին օգտին համար կազմակերպուած է։

Այս տարուան նուագահանդէսը միւս տարուի առաջիկայ կիրակի ցերեկ դեսպան իշխան Միրզա-Րիզա խանի նախագահութեան տակ որ իր գրական և գեղարուեստական ծանօթ կարողութիւնով, չատ գեղեցիկ կերպով կարգադրած է ամէն ինչ, կարելի եղածին աւելի փայլուն ընելու համար ցերեկոյթը։

Ցայտնի է որ այս նուագահանդէսին յայտագիրը իր ճոխութեամբ և կարեւորութեամբ արժէքէ զուրկ չէ. ինչպէս ամէն տարի, այս տարի ալ կը յուսանք թէ, բոլոր գեղարուեստասէրները պիտի փութան ներկայ գտնուիլ այդ հաճոյքոտ և օգտակար ժամանցին։

Տոմսակին գինն է մէկ օսմ. ոսկի։

ՄԵՐ ԳԱՒԱՌԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

«Մանզումէ» ժամանակաւորէս երկու տարիէ ի վեր անընդհատ կը չարունակէ իր գաւառի բաժանորդներուն թերթերը։ Շատեր ցարդ չեն վճարած իրենց բաժնեգինը։ Մենք ցարդ չուզեցինք խիստ միջոցներ ձեռք առնել բաժնեգինները չվճարողներուն նկատմամբ. վասն զի «Մանզումէ» այդ դիւրութիւններ ընծայել մասնաւորաբար գաւառացիներու։ Բայց նկատելով որ մեր այս թուլութիւնը չարաչար կը գործածուի չատերու կողմէ, հարկ կզգանք յիչեցնել թէ, ասոնք բաժնեգինի կէսն արդէն թղթատարի ծախք ըլլալով, չահ մը չենք ակնկալած գաւառներէ. մեր չահը գաւառի մէջ ընթերցասիրութիւնը ծաւալելուն վէջ կը կայանայ միայն։ Բայց միևնոյն ժամանակ ձրի թերթ կարդացնել թղթատարի ծախք ալ վճարելով, անկարելի չէ չարունակել. հետեւաբար որոշած ենք յառաջիկայ Ցունվար 1էն սկսեալ դադրեցնել թերթերու առաքումը այն բաժանորդներուն, որոնք մինչեւ այն ատեն չեն ղրկեր մեզ իրենց բաժնեգինը. նոյնը նաև այն գործակալներու համար որոնք բաժնեգինները գանձած և մինչեւ տարեգլուխ մեզ չեն ուղարկած։

Թերթերը դադրեցնելով միայն բաւականանալ չպիտի բաւականանանք, նաև բերք չպիտի դադրինք մեր իրաւունքները պահանջելէ ինչ կերպով որ ալ ըլլայ։

Ուստի կը հրաւիրենք մեր գաւառի բաժանորդները մինչեւ տարեգլուխ անյապաղ վճարել իրենց պարտքը եթէ կ՚ուզեն չարունակաբար ստանալ «Մանզումէ»ն։

Տարեգլխէն վերջ անպատասխանի պիտի մնան առանց բաժնեգինը կանխիկ մեզ ղրկելու, բաժանորդ գրուիլ ուզողները։

ՓԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

31 Դեկտ. 1902

Ֆրանս.	3% (3% Français)	99	85
Թէժ	(Tab. Turcs)	361	—
Գօնսօլիտ.	(R. Turque D.)	29	60
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	121	—
Պանք. Օթթ.	(Banque Ott.)	598	—
Թրանսվալ	(Transvaal)	154	—

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը, Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեանի ընկերակցութեամբ, երէկ Կայս. Պալատ գնաց և Ա. Թէննեալճա Բարձր. Հաճի Ալի փաշայի միջոցաւ իր շնորհաւորութիւնները մատոյց յառս Կայս. Գահոյից և արժանացաւ կայս. մեծարանաց։ Ն. Սրբազնութիւնը Պայրամի տօնին առթիւ շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ նաեւ Բարձր. Թահսին փաշայի, Իզզէթ փաշայի, Օսման պէյի և ուրիշ պալատական բարձրաստիճան պաշտօնատարներու։ Ետքը Ն. Սրբազնութիւնը շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ նաեւ Դատական գործոց նախարար Բարձր. Ապտիւրրահման փաշայի, Պետական Խորհրդոյ նախագահ Բարձր. Սայիտ փաշայի, Ներքին գործոց նախարար Բարձր. Մէմտուհ փաշայի, Արտաքին գործոց նախարար Վեհ. Թէվֆիգ փաշայի, Ծովային գործոց նախարար Հասան փաշայի, Սերասքեր Րիզա փաշայի, Թնդանօթարանի վերատեսուչ Բարձր. Զէքի փաշայի, Տէֆթէրհանէի վերատեսուչ Զիա փաշայի, Բուլկլիի նահանգներուն քննիչ յանձնաժողովին նախագահ Ֆէրիտ փաշայի և Պէշիկթաշի ոստիկանապետ Հաճի Հասան փաշայի։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ այս առաւօտ ուղղակի Պատրիարքարան պիտի իջնայ, և Մայր Եկեղեցւոյ շնորհաւորութիւններն աչքէ անցնելէ վերջ, Պայրամի շնորհաւորութեան այցելութիւններ պիտի տայ Պոլսոյ կողմը բնակող Նախարարաց և կառավարական բարձրաստիճան պաշտօնատարներու։

Տ. ԲԱՐԹՈՂԻՄԷՈՍ Արքեպիսկոպոս Զաւէնեան եւս ընկերակցութեամբ իր անձնական քարտուղար Աղնիւ էֆ.ի, երէկ Կայս. Պալատ երթալով, Պայրամի տօնին առթիւ իր շնորհաւորութիւնները մատոյց յառս Կայս. Գահոյից։ Ն. Սրբազնութիւնը այցելութիւններ տուաւ նաեւ Նախարարներու և պալատական բարձրաստիճան պաշտօնատարներու։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ պատրիարքական փոխանորդ Տ. Գէորգ եպիսկ. Երեցեան, երէկ՝ Պայրամի տօնին առթիւ շնորհաւորական այցելութիւններ տուաւ Նախարարներուն։

ՄՇՈՅ Խառն Ժողովը հեռագիր մը ուղղելով Ս. Պատրիարք Հօր ցաւ կը յայտնէ տեղւոյն պատրիարքական փոխանորդ Տ. Խորէն Մ. վրդ.ի անունը Խորհրդի առաջնորդի ընտրելեաց անուանց ցանկին մէջ դրուած չըլլալուն համար։ Խառն Ժողովը կը խնդրէ միանգամայն որ Մշոյ առաջնորդի ընտրութեան հրահանգ ղրկուի և Տ. Խորէն Մ. վրդ.ի անունը դրուի եռանուն ցանկին մէջ։

Գաւառային Խառն Ժողովոյ այդ հեռագիրը գնահատում մըն է Խորէն վրդ.ի բարւոք պաշտօնավարութեան Մշոյ մէջ, և հիմակուընէ կրնանք վստահ ըլլալ թէ Տ. Խորէն վրդ. Մշոյ վիճակին ապագայ առաջնորդն է։

ԿԱՅՍ. ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ. — Գոհունակութեամբ կը ծանուցանենք որ Վեհ. Սուլթանը գնահատելով Տպագրական Տնօրէնութեան ուսուցչական պաշտօնատար և Հայ Թերթերու առաջին գրաքննիչ ինչպէս նաեւ Ֆրանսերէն «Սէրվէթ»ի և Թատրոններու գրաքննիչ Մինաս էֆ. Կամարի հաւատարիմ և բարւոք պաշտօնավարութիւնը, պարգեւած է անոր շնորհել Ուլայի Բ. աստիճանը։

Վսեմ. Մինաս էֆ. Կամար, 20—25 տարիէ ի վեր կատարեալ ուղղամտութեամբ և հաւատարմօրէն կը ծառայէ Տպագրական Տնօրէնութեան մէջ և Կայս. այս շնորհը, իր ջանքերուն արդար պարգեւը է, որ ուրախութիւնով կը լեցնէ իր բազմաթիւ բարեկամներուն և ծանօթներուն սիրտը։

Մենք ալ կը շնորհաւորենք Ն. Վսեմութիւնը և կը մաղթենք որ արժանանայ Կայս. աւելի բարձր շնորհներու, որոնց արժանի է ամէն կերպով։

Պ. ԿԱՐԱՊԵՏ ՓԻԼԻՊՊՈՍԵԱՆԻՆ. (Որբանոցի արհեստանոցին սան).—Ձեր վարպետը որ պատուաւոր դերձակ մըն է, խմբագրութեանս յանձնած է ձեր խեղճիկ պահանջը 40 ղրշ. կրնաք առնելու գալ խմբագրութենէս, պայմանաւ որ անկից ետք աւելի պատուաւոր և պարկեշտ գործունէութիւն մը ունենաք այն վարպետներուն քով, որոնց մօտ պիտի աշխատիք։

Այս առթիւ խմբագրութիւնս կը փութայ նոյն յորդորը ուղղել ամբողջ որբանոցի արհեստաւոր-աշակերտներուն որոնց վարպետները, առ հասարակ, գովեստով չէ՛ որ կը խօսին իրենց վրայ։

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ ՇՆՈՐՀՈՒԱԾ ԿԱՅՍ. ՊԵՐԱԹԸ

Ինչպէս երէկ ալ գրեցինք, Կիլիկիոյ Կաթողիկոս Տ. Տ. Սահակ Սրբազանի շնորհուած Կայս. Պերաթը ո՛չ թէ հանգուցեալ Մկրտիչ Կաթողիկոսին ուղղակի տրուած փոփոխուած Պերաթին նման է, ինչպէս «Սուրհանդակ» գրած էր առջի օր, այլ ճիշդ նմանն է Կիլիկիոյ Կաթողիկոսներուն շնորհուած հին Պերաթին որ կ'ստացուէր Պատրիարքարանի միջնորդութեամբ։

Աս կէտը անոր համար կը շեշտենք, որովհետեւ Ներսէս Պատրիարքի օրով երկարատեւ բանակցութիւններ կատարուեցան Մկրտիչ Կաթողիկոսին ձեռքը գտնուած Պերաթին փոփոխութիւններուն նկատմամբ, բայց հանգուցեալ Կաթողիկոսը չուզեց սա ղրկել իր ձեռքը գտնուած Պերաթը։

Տ. Սահակ Կաթողիկոսին Պերաթին մէջ գրուած է.

«Տէրսաատէթ վէ Թէվապիի Էրմէնի Քաթօլիգլէր ամիլլետէ Սիս, վէ Ատանա, վէ Հալէպ Կաթողիկոսլէրը» և քանի մը տող անդին ալ «Մէյլասա Կաթողիկոսլէրը» կ'ըսէ։

Պ. ԻՍԱՀԱԿ ԺԱՄՀԱՐԵԱՆՑԻ ՍՊԱՆՆՈՒԹԻՒՆԸ

Հեռագիրը ցաւալի լուր մը բերաւ Մոսքուայէն, սպանութիւնը Պարոն Իսահակ Ժամհարեանցի, դեկտ. 15/28ին Հայոց եկեղեցիին բակին մէջ։

Պ. Իսահակ Ժամհարեան, ինչպէս արդէն ծանօթ է, եկեղեցասէր, ազգասէր և կրթասէր դրամատէրի մը համբաւը կը վայելէր ամէն տեղ, և իր երեք եղբայրներուն հետ, միշտ կարեւոր նպաստներ կ'ընէր բարեգործական հաստատութիւններու։ Անոնք էին որ Մարաշի վարժարանը ու պատսպարանը բացին և հազարէ աւելի ոսկիներ նուիրեցին այդ հաստատութեան համար։ Անոնք էին որ իրենց ծննդավայրին՝ Շուշիի մէջ հիւանդանոց մը շինեցին 20,000 ոսկիով, և շատ մըն ալ ազգօտ տղաքներ կը դաստիարակէին Մոսքուայի, Տորբաթի և Գերմանիոյ համալսարաններուն մէջ։

Քանի մը սաահոկներ ուզելով դրամ շորթել ասոնցմէ, անցեալներս Շուշիի մէջ գիշեր մը լեռը կը բռնեն կը տանին Պ. Իսահակ Ժամհարեան և քանի մը հազար լիրայի վճարման համար ձեռքէն մուրհակ կ'առնեն, և սակայն վերջը կը բռնուին։ Կ'ըսուի թէ այդ դէպքէն ի վեր, այդ սաահոկները ոխ կապելով անոր դէմ, վերջապէս կրցան իրենց չար նպատակը գործադրել, դաշոյն մը մխելով անոր։

ԱՌԱՋԻՆ ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ԽՕՍՔ

«ՄԱՂԻԿ»Ի ՋԱՄԵՆԻՆ

Մինչ օրուան լրագրութիւնը վաղահաս ձմրան աղքատին ունեցած թշուառ վիճակը նկարագրելով, անոնց օգնութեան փութալու կոչում կ'ընէ Թաղային մարմիններու. աղէին չեմ գիտեր ինչ պատճառներով հալածելու կ'ելլաք Կետիկ-Փաշայի Մասնախումբը, որ այդ կոչումներէն շատ առաջ յաջողեցաւ իր պարտքը կատարելու աղքատին հանդէպ։ Այդ Մասնախումբը, որ ան Աղքատախնամին մրցակից կը գուշէք վարժարանին հոգաբարձու՝ և Թաղական խորհրդոյ ատենադպիր մ'է լոկ. Աղքատախնամ ըլլալ մտքէն իսկ չէ անցուցած և անոր շահերուն չմտաւ լու մասին ձեր խրատներուն կարօտ չըլլալով, Ձեզ՝ մէ շատ լաւ գիտէ զանոնք պաշտպանելու կերպը։ Եւ կրնամ ըսել թէ Աղքատախնամը եւ Մասնախումբը, իրարու հետ ո և է հակառակութիւն չունենալով ամենայն համերաշխութեամբ կ'աշխատին միշտ իրարու հետ, ասոր ալ ապացոյց սա է թէ, Աղքատախնամը Մասնախումբին բաժնած տուչութեան համար գոհունակութիւն յայտնելէ վերջ, իր այս անգամ Զորօ Թաղերու աղքատաց բաժնուելու համար տուած տասը հազար օխա ածուխէն, Կետիկ-Փաշայի աղքատներուն բաժինը Մասնախումբին ձեռամբ բաժնել տուած է, և կարծեմ աւելորդ ապացոյց մը չէ հասկցնելու համար ձեզի պէտներուն թէ Աղքատախնամը որչափ սիրով է եղեր Մասնախումբին հետ. և մարդ որչափ միամիտ ըլլալու է որ Թաղին աղքատներուն երկու հազար օխայի մօտ ածուխ բաժնող մարմնոյ մը, Աղքատախնամի մրցակից անունը տայ, և միթէ Մասնախումբին անդամները այդչա՛փ ազէ՛տ կը կարծէք որ երկու հազար օխայ ածուխով, այդչափ տարուան հաստատուած օգտակար մարմնոյ մը դէմ մրցելու ելլէ, և արդէն Թաղին կառավարելոց ածուխ բաժինը Աղքատախնամներուն չափ ալ Թաղական Խորհրդոյ պարտքը ըլլալով, Աղքատախնամներն ալ իրենց դիմող հիւանդներուն բժիշկը, դեղը, և անունք կանոնաւորապէս մատակարարել կարողանան, շատ մեծ բան է։ Մինչեւ հիմա կողմանէ բնաւ մէկը իրաւունք չկրնար ունենալ Մասնախումբին ըսելու թէ, յանուն աղքատախնամութեան հաւաքուած դրամը պէտք չէ որ ուրիշ նպատակի գործածուի, քանի որ Մասնախումբը երբ պաշտօնականութիւնը կատարելէն այսինքն աղքատ աղջ հագուստ, կօշիկ, գիրք եւն. տալէն, նաեւ վարժարանը և իր մէջ պարունակող ամէն բաները նորոգելէն վերջ էր որ բաժնած էր այդ ածուխը և թէ կ'իմանանք որ Ծնունդի առթիւ յիսունի մօտ աղքատ ուսանողաց հագուստ չիտնելու պատրաստակամութիւն ունենալէն զատ, աւելուէն դրամ կ'ունենայ կոր նաեւ երկու աղքատ ընտանիքներու ալ օգնել։

Բայց ձեր գրածներուն մասին Աղքատախնամին կարծիքը առած միջոցիս զարմացայ չիտակը։ Մի բարեկամս երբ ըսին թէ ո՛վ է այն խմբագրատակը՝ և ի՛նչ է իրեն նպատակը. շատ սարքեր են իրարմէ հացն ու կատակը, զոր չփոթել ուզած է միշտ ձեր խելապատակը, խնդիր ըրած էք նաեւ իր այն պնակը, որ Մասնախումբին օրով սիրով դրուած է մեր եկեղեցւոյ բակը, տանելով նաեւ հասոյթներուն էն մեծաքանակը, մասերնիդ փոթոթեր էք Զամենին Զանին ըլլալը, որ ազգային մեսալը մը պարտած էր «Արեւու Խօսք»ին տակը, կը պատուիրեմ որ չմտնէք գործին յատակը զի շատ լաւ գիտեմ գրչիդ աղբիւրն ու ակը. Մասնախումբը ապառիկ չգներ պատգ եղած բաներուն քանակը, և նոյն իսկ առած օրը վճարած է բաժնած ածուխին ամբողջ սաակը։

Կետիկ-Փաշա ԴԻՏՈՂ

Ե. Գ. «Մաղիկ»ի յարգելի խմբագիրը շատ լաւ կ'ընէ եթէ բացէ բայ թաւէ այն պարտականութիւնները, զորս կը կարծէ թէ երեսի վրայ թողուած են Թաղական Խորհրդոյ կողմանէ, որով այն ալ լսելով իրեն անգիտացած սխալները, ուղղել կը ջանայ զանոնք. բայց մենք իբր մօտէն դիտող անոր գործերուն, կրնամք հաստատել թէ, Թաղական Խորհուրդը, եկեղեցական և դպրոցական գործերուն՝ մասին ունեցած պարտականութեանց մէջ թերացած չըլլալէն զատ. հետզհետէ ալ տղխատած է զանոնք նախանձելի վիճակի մը հասցունելու—։

ՆՈՅՆ

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

ԱՌ ԳԻՄ-ՍԷ-ՇԱ

Կարդացի ձեր յօդուածը «Մանզումէ»ի դեկտ. 13/26 թուոյն մէջ, որով քննադատած էիք Իւսկիւտարի Ազգատախնամի Տնօրէն Խորհուրդը՝ ազգատեց անունով ժողովուրդէն այլ եւ այլ ձեւերով հաւաքած դրամով՝ այս ցուրտերին ու փուքին անոնց ածուխ եւ հաց բաշխած չըլլալուն համար եւայլն, և Իւսկիւտարի երեք եկեղեցիներու Թաղ. Խորհրդոց ուշադրութիւնն հրաւիրած էիք այս մասին և տնօրէնութիւն խնդրած։

Մեծ զարմանք պատճառեց ինձ ձեր քննադատականը, նկատելով որ ո՛րքան ծածկանուամբ և զգացումներով նոր ոճի կը ներկայանաք՝ առ լցուլ ազգասիրական գովելի տրամադրութիւններով, այլ սակայն նոյնքան և առաւել ծանօթ էք ձեր անցեալ պաշտօնավարութեամբ և խիստ մօտէն գիտէք թէ մինչեւ ո՛ւր կրնայ տարածուիլ Ազգատախնամի Տնօրէն Խորհրդոյ գործառնութեանց ընթացքը։

Դուք չէ՞ք գիտեր որ այդ տնօրէն Խորհուրդը որ ալ Ազգատախնամի մակդիրը կը կրէ, բայց անդադին ի կողմանէ՝ լոկ հիւանդախնամ մըն է, կը խնամէ միայն երեք Թաղերու մէջ գտնուող գթոյ և կարեկցութեան արժանի աղքատ հիւանդներն և իբր այն՝ անոնց վերաբերեալ պէտքերը միայն կրնայ մատակարարել, ինչպէս որ արդէն հաստատուած հրահանգներով գծուած են իր այս պարտականութեանց շրջանակը, որքան ալ վերջերս առած ըլլայ առժամանակեայ հանգամանք։ Իսկ աղքատաց խնամարկութեան գործը Պատրիարքարանի օրէնքով կը պատկանի Թաղ. Խորհրդոյ։ Այս ամէնը դուք շատ լաւ գիտէք, վասն զի դեռ մէկ երկու տարիներ առաջ դուք ալ պաշտօնավարեցիք քանի մը շրջաններ։ Ինչու այն ատեն ձեր այդ ազգասիրական գովելի տրամադրութիւնները չիրագործեցիք, քանի որ իրապէս ձեր ձեռքը կը գտնուէր ասպարէզը գործունէութեան, որովհետեւ չէիք կրնար դուրս ելլել ձեր իրաւասութեան գծուած սահմանէն։

Հիմա որ ալիողորմ կը ներկայացնէք ազգատաց վիճակը՝ ցուրտին ու փուքին դէմ անպաշտպան, և կը քննադատէք արդի խնամակալ մարմինը յայտարարելով որ «մեր նախորդէն աւելի պատրաստ դրամ ցուցնենքի սնափառութիւնովը մի՛ կուրնաք եւն.», իրաւունք չէ՞ ձեզի ալ հարցնել թէ ձեր պաշտօնավարութեան օրով երբ դուք ձեր տրամադրութեան տակ 100 ոսկիէն աւելի դրամ ունէիք, ինչո՞ւ ընդ բանալեօք դրիք զայն ի պահ (անշուշտ դուք ալ՝ ըստ ձեր սուսութեան՝ ձեր նախորդաց նման զայն կալուածի գնման յատկացնելու մտմտուքին բռնուած) և առատօրէն չբաժնեցիք զայն բոլոր աղքատաց, այն ատեն ալ ձմեռ չկա՞ր, այն ատեն ալ կարեկցութեան արժանի աղքատներ չկայի՞ն, այն ատեն մանկիկներ չէի՞ն գտնուէր՝ ձեր գրածին պէս «մայրիկ կը մսիմ, մայրիկ անօթի եմ» աղաղակող։ Պ. Գիմ-Սէ-Շա, ձեր արտայայտութիւններն աւելի արդիւնաւոր պիտի ըլլային, երբ իբրեւ անցեալ պաշտօնատար մը՝ Թաղ. Խորհրդոյ կամ ուղղակի Ազգատախնամի Տնօրէն Խորհրդոյն դիմելով՝ աւելի մօտէն պարզէիք ձեր փափաքն ու առաջադրութիւնները, և այն ատեն պիտի տեղեկանայիք անշուշտ, այն ամէն անօրէնութեանց, որոնք ի նորոյ ստեղծուած են Այս տարի երեք Թաղ. Խորհրդոց կողմէ, վերածելու համար արդի հիւանդախնամ մարմինը իսկապէս Աղքատախնամ մարմնոյ մը։

ՊԱՐԳԵՒ

Սկիւտար 16 Դեկտ. 1902

ՄԱՆԶՈՒՄԷ

Բայց կը մնայ յարգելի Նամակագիրը որ միւս Թաղերու Ազգատախնամներն ալ, Սկիւտարինին նման հիւանդախնամ մարմիններ են. սակայն առանց դիւանական նրբութիւններու ամէնէն առաջ ածուխ հասցնել ձեռնարկեցին զէրօ աստիճան ցուրտին տակ հեծող աղքատներուն։

Նախ աղքատը հիւանդութենէ փրկենք որ ապագային նուազ հիւանդ ունենանք դարմանելու։ Երբ անդին մարդը ցուրտէն կը դողայ խրճիթին մէջ, վիճաբանութիւններով ու իրաւասութեան խնդիրներով ժամավաճառ ըլլալ քիչ մը չափազանց սկեպտիկութիւն կ'ըլլայ։ Իսկ գալով Գիմ-Սէ-Շայի, թէ Սկիւտարի Աղքատախնամին մէկ անդամն է եղեր ու ժամանակաւ թերացեր է աղքատներուն օգնութեան հասնելու, ատիկա պատճառ մը չէ անշուշտ որ, երբ մայրաքաղաքի ամէն ազգատախնամները այս տարի ածուխ կը բաշխեն՝ Սկիւտար ձեռնպահ մնայ։

Ուրախ ենք որ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյ նախաձեռնութեամբ միջոցներ ձեռք առնուեր են և յանձնարարուեր է Ազգատախնամին որ փութով ածուխ բաշխէ երեք Թաղերու ընդհանուր աղքատներուն։

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ ԹԱՂ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ Ի՞ՆՉԷՆ ՉԻ ՀԵՌԱՆԱՐ

Շատ ժամանակէ ի վեր Թաղեցոց մէջ դժգոհութիւն կար Գատը-գիւղի առժամանակեայ (8 տարիէ ի վեր) կազմուեցեալ Թաղ. Խորհրդոյ անգործունեայ պաշտօնավարութեան դէմ։ Դժգոհութիւնը այս պահուս համաճարակ հիւանդութեան մը նման տարածուած է ամբողջ Թաղին մէջ և սուր կերպարանք մը առած է։ Տուններու և խանութներու մէջ օրուան խօսակցութեան նիւթ է յիշեալ Թաղ. Խորհուրդը։ Կուսակցութիւն չկայ. բայց ի ժամկոչներէն, լուսարարէն, դպրոցի Տեսուչէն և երեք կտոր հոգաբարձուներէ, ամբողջ Թաղը՝ իբրեւ մէկ մարմին և մէկ հոգի՝ այդ առժամեայ խորհուրդին անկումը կը պահանջեն, թշնամի նկատելով զայն աղքատախնամ գործին, արգելք՝ դպրոցական բարեկարգութեան, և Նիւթական բարւոք տնտեսութեան մասին ալ իբրեւ ո՛չ կարող մարմին մը։ Ութ տարիէ ի վեր այս Առժամանակեայն հաշիւ ըսուած բանը չէր կրցած ներկայացնել Տնտեսական Խորհուրդին. այս անգամ՝ շատ մը ստիպումներու և դիտողութիւններու վրայ՝ հազիւ ուրեմն հաշիւի պէս բան մը ներկայացուցած է, այն ալ ամէն թերութիւններով լեցուն։ Այս անգամ յիշենք միայն որ Գերեզմանատան հասոյթներն Նաւախանա զրապան դարձած են այդ հաշուեկշիռին մէջ, բան մը որ մեծ զարմանք պատճառեց Թաղեցոց։ Ինչ եղան Գերեզմանատան ութ տարուան հասոյթները։ Այս հասոյթները անյայտ ընելո՞ւ համար էր որ Թաղ. Խորհուրդը լուծեց Գերեզմանատան Յանձնաժողովը և ինքը ստանձնեց անոր պաշտօնը։

Եւ յետոյ ի՞նչ կը նշանակէ ամբողջ ութ տարի հաշիւ չներկայացնել և ութ տարի յետոյ ութ տարուան հաշիւները մէկանց ներկայացնել։ Աս ալ արդեօք անո՞ր համար է որ ութ տարի առաջուան գործառնութիւնները մոռցած ըլլան Թաղեցիք և չկարենան դիտողութիւն ընել, երբոր Խորհրդին հաշուեկշիռը 21 օրուան պայմանաժամու եկեղեցւոյ բակը կախուի Տնտես. Խորհրդոյ հրամանաւ։ Կարգ մը Թաղեցիներ արդէն բողոքած են Տնտես. Խորհուրդին, գերեզմանատան հաշիւներուն անյայտ մնալուն համար և պահանջած են որ այդ հաշիւները լոյս աշխարհ գան. Տնտես. Խորհուրդն ալ Թաղ. Խորհուրդէն բացատրութիւն ուզած է այդ մասին։ Իբրեւ Թաղեցի կը պահանջենք որ Թաղ. Խորհուրդը ո՛չ միայն փութայ Տնտես. Խորհուրդին պահանջած բացատրութիւնները ներկայացնել, այլ և այդ հաշիւներուն նկատմամբ հրապարակաւ Թաղեցիներուն ալ հաշիւ տայ։ Իրենց կանգուցով կտոր չկայ այլեւս։ Փափաքելի է որ «ալտն քէնտինէ» խօզ չխառնան մէկ քանի մարդիկ։ Խիստ փափաքելի է որ Թաղային հաստատութեանց մատակարարութեան հաշիւներուն մէջ կասկածելի պարագաներ գոյութիւն չունենան։ Թաղեցին կ'ուզէ որ դպրոցական բարեկարգութիւն ըլլայ, որպէս զի հայ աղջիկներ և հայ մանչեր խումբ խումբ օտար վարժարանները չլեցուին։ Թաղեցին կ'ուզէ որ ժողովուրդին աղքատ դասակարգը չանարգուի, չնախատուի և եկեղեցիէն չվանտուի, ընդհակառակը սիրով և քաղցրութեամբ վարուին այդ բախտէն զրկեալներուն հետ և ամէն կարելի հոգածութիւն ըլլայ անոնց համար։ Թաղեցին այլեւս խորին համոզմամբ համոզուած է թէ, ներկայ Թաղ. Խորհուրդին քով բացարձակապէս կը պակսին Թաղեցիին այս ուզածները ընելու բարեյօժարութիւնը, կամքը և կարողութիւնը. հետեւաբար ինքը՝ Թաղ. Խորհուրդը՝ Թաղեցիին բնաւ համակրելի չէ։ Տարակոյս չկայ որ, այդպիսի մարմին մը այլեւս Թաղին գործերուն ներկայացուցիչը չի կրնար ըլլալ։

Ի զուր կը տարածայնեն թէ մէկ երկու առաջնակարգ Թաղեցիներ հրամայած են իրենց՝ դիտողութիւններու և բողոքներու կարեւորութիւն չտալ և Թաղականութեան պաշտօնը չթողունել։ Ասիկայ ըսել պիտի ըլլար թէ այդ մէկ երկու անձինք հակառակ են եկեղեցւոյ հասոյթներու բարւոք մատակարարութեան, վարժարանին բարեկարգութեան և աղքատներու խնամածութեան։ Ասիկա այդ մէկ երկուքին նկատմամբ զրպարտութիւն է, որուն բնաւ չենք հաւատար մենք։

Միւս կողմէ, Թաղեցիները անմիջական հրաժարում կը պահանջեն։ Ասոր ինչ պիտի պատասխանէք պատուարժան ինքնակոչ Թաղական աղաներ ազնուապետական Գատըգիւղի։

ԹԱՂԵՑԻ

Ե. Գ.— Փափաքելի է որ Պատրիարքարանի կողմէ կարգուած Պատ. Քննիչ Մարմինը յառաջիկայ կիրակի գայ, փոխանակ շաբթու մէջ օրի մը։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Փոխանորդարանի
Ազգային Պատրիարքարանի

Բաղիշոյ Ախլաթ գաւառակի Խուլիկ գիւղացի, այժմ իբր յիսնամեայ, երկայնահասակ, սեւահեր, գուցէ զարդիս ալէխառն (*), Թուխաչուի, մարմնով ցորենագոյն, աջակողմեան յօնքին վերեւը սեւ նշան մը ունեցող, ազգաւ Ասորի, քսան տարի յառաջ այրի վիճակի մէջ Փրկսու գիւղացի Հայ աղջկան մը հետ ամուսնացած, վեցամսեայ կենակցութենէ ետքը պանդխտութեան ելած և անկէ ի վեր անիկա անխնամ լքող Թովմաս Պարխոյեան անունով և «Ալտխուրի՝ վարչիկ» մականուն անձն անյայտ եղած է։

Կը յանձնարարուի արգոյ ազգայնոց, որ եթէ յիշեալ անձին ո՛ւր, ողջ կամ մեռեալ լինելու մասին ո՛ր և է տեղեկութիւն ունին, հաճին Պատրիարքարանի ծանուցանել։

16 դեկտ. 1902

(*) Նարեկը չէ՛ պարզ է այս պարբերութեան քով։ Մ. Խ.

)(75)(

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿ

ԳՐԱԲԱՐ ԲՆԱԳԻՐԷՆ ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ
ԲԱՍԻՄ

Եթէ (Ադամի) առաջին անգամ ծառէն ուտելուն զիս պատասխանատու նկատէ, Խաչին սոսկալի խորհուրդովը բռնուելով Թող դատապարտուի յաւիտենապէս. Եթէ Տէրոջը հնազանդելու հրամանին դէմ ընդվզել սովրեցնէ անձիս, Անսահմանելիին յօժարակամութեամբ վիզ ծռելը Թող կործանէ զայն. Եթէ զիս մեղցնելու ատրճան հալածելով վիրաւորէ, Ադամը ստեղծողին կողը մխուած տռուար տէգը զայն Թող պատռէ. Եթէ դժոխային վիշտերու դառն ցաւերով զիս շրջապատէ, Ամենակալին պատանքի կապը զայն Թող կաշկանդէ. Եթէ խարդախութեամբ մահուան անդունդները նայիլ տայ ինծի, կենդանիին մահուան քարին (գերեզման) մէջ բնակիլը զայն Թող մեռցնէ. Եթէ իմ մարդկօրէն թուլութեանս վրայ խնդայ, կամաւ ծամկելով երկնապարիկ Թող կործանայ, քանի որ անմահ Աստուածը փառքով յարութիւն առնելով իրեն հետ նորոգեց ընդհանուր մեռածները. Եթէ հազար տարուան փոքր կապանքներուն (Յայտն. Ի. 2. 3.) քակուելուն վրայ ուրախանայ, իսկոյն Թող դողայ, վերջին կալանաւորմանը համար որ անպատմելի շղթաներով պիտի կաշկանդուի սաստկապէս, անվերջ առնջանութեան տագնապին մատնուելով։ Եթէ առաջին հարուածին համար դժուարութեան (սատանան), անոր Թող պատմուի չմարող դժոխքին մէջ վերջնականապէս կորսուելով սատանայ. գործը որ պատրաստուած է սատանայ ու իր հրեշտակներուն, մեծ օրուան (վերջին օրը) մեծ ատեանին մէջ։

Ե. Իսկ ես՝ Քեզ աղաչելու եմ ո՛վ Տէր Յիսուս, միակ Թագաւոր ու զօրեղ Ինքնակալ. երկինքը երկիրն ու անոնց ամբողջ զարդերն Ստեղծող, Քու գալստեանդ կը սպասեմ ու Փրկչիդ ողորմութեանդ սպասելով կը յուսամ. ուրդ կ'իյնամ ու զարչապարիդ հետքերը կը համբուրեմ. պարտութիւնս կը խոստովանիմ ու մեղքերս կը հրապարակեմ. յանցաւորութեան քարերով անձս կը ծեծեմ և արտօս հառաչանքներովը կ'այրեմ. խղճիս խայթէն կը խոցոտիմ ու շունչիս բոցովը կը մխամ, արցունքներուս աղբերովը կ'այրիմ ու երկիւղներուս կսկիծներովը կը աղօրիմ. յուսահատ շունչով կը ցամքիմ և դառնաշունչ հովով կը մարիմ. Թախանձանքի խօսքերովս կ'երկրպագեմ և աղիողորմ հծծիւններով կը դողամ. անտանելի տանջանքներով կը տառապիմ ու հագիս տագնապովը կը տանջիմ. մրրիկներու հարուածներովը կը ծփամ ու ալիքներու բաղխումէն տակնուվրայ կ'ըլլամ. համբաւը լսելով կը սարսիմ և վախէն յիշատակովը կը կորսուիմ. տանջանքին կերպարանքէն կը հալիմ և Մեծին սպառնալիքովը կը մաշիմ։ Լաւ ինձ ո՛վ աստուածապէս Գեղեցի՞կ, Բարո՞ւ, Մարդասէ՞ր, Համբերո՞ղ, մաքէ վեր Քաղցրութե՛ան, բարի Օ՛ր և անհուշալի Ծորեկ։ Որովհետեւ կարող ես ամէն բանի, և հոգիս եղած ատեն զայն մեծապէս փրկելու, և Քեզ՝ Հօր և Սուրբ Հոգիիդ հետ փառք կը մատուցանեմ միշտ. Ամէն։

Նոյն այն Հոգւոյն ամբրոնէջ մաղթանքներուն առ ողբերգական հեծեծանքներուն Նո՛ր յաւելուածը։
Սրտի խորերէն խօսք առ Աստուած։

ԿԵ. ԽՕՍՔ

Խիստ արդարացի է թէ, չարիքներու նախահօր՝ սատանէն աւելի, ի՛մ վրայ իրաւունք ունի Քրիստոս Աստուած։ Որովհետեւ անոր (սատանին) համար՝ այն պատճառով յայտնուեցաւ որ, անոր գործերը լուծէ. իսկ ինծի համար՝ որպէս զի զիս — որ իր հինցած պատկերն եմ — նորոգէ. մարդկային բնութեան ամբողջութիւնը իր Աստուածային մեծ կերպարանին իսկութեանը վրայ առնելով իրեն միացուց իրական միաւորութեամբ։ Շատ պարգեւներ կան որ շնորհուած չեն անոր (սատանին), իսկ ինծի ամէնքը լեցուց առատութեամբ. անոր համար բնաւ չէ յարաչուած. ինծի համար ամէն օր կը պատարագուի. անիկայ հաղորդակից չէ կեանքին, և ես միշտ կը վայելեմ զայն փրկուելու համար. անիկայ հալածուած է Խաչով, իսկ ես զօրացած եմ անոր նշանովը։ Անիկայ արտաքսուած է լոյսէն, իսկ ես միացած եմ փառքին. անոր՝ երկրի վրայ իսկ հանգստութիւն չխոստացուեցաւ, իսկ ինծի՝ երկինքը սեփականեց. անոր՝ յոյսի հաւատքը կտրեց, իմինս առանց խզուելու կը մնայ միշտ. զայն արգիլեց խաղերու երամակին մէջ, իսկ իմ մէջս Ինքը զօրացաւ. անիկա կորիճներուն օրինակ բերաւ, իսկ զիս իբր ճառագայթ նշանակեց, զայն առզուններուն նմանցուց, զիս իր անուանովը կնքեց։

(Շարունակելի)

ՄԱՆԶՈՒՄԷ»ՆԻՆ ԹԷՖՐԻՔԱՍԸ (123)

ՄԻՍԹԱՆԹԸԳԸՆ ԽՕՐԱԲԸ

ՄԻՒԷԼԼԻՖԻ

ԲԻՒԸՐ ՏԷԼԳՈՒՐ

ՀԱՖՏԱԹԸՆ ՋՈՒՀՈՒՐԸ

Գովար—Օ՜հ Թէմամ, հասիսէ Թապիէթիյլէ պիրպիրինէ բապթ օլունըխօր, բէք ալա չիմտի իչիմէ տէվամ իչին չեսարըմ վար. Միսթանթըգ էֆէնտի միւսաատէնիզ օլուր իսէ կիտէհիմ, սիզի քէյֆիւտէն էվլիյսէտէն ախտան իթմէք վէ միւսիւ Մագսիմի տինլէմէքլիքինիզի արզ իթմէք իչուն կէլմիշ իտիմ. չիմտի էթրաֆըմը իշահաթ անսզ իթտիմ, ևինէ տմէլէ էօվլարըմը կիտմէլիյիմ։

Միւսիւ Բէրնօլէն վէ Մագսիմ իքիսի պիրտէն էլլէրինի Գովարա ուզաթտըլար, օ տա ալուպ սըգտը։

Միսթանթըգ — Պանա իթմէքտէ օլտուղունուզ պու խըտմէթի հիչ պիր վագըթ ունութմայաճագըմ։

Գովար Թէքրար պաշընը էյուպ օտատան չըգտը։

Մագսիմ քէնտինի բէտէրինին գոլլարը արասընա աթմըպ պաղըրարագ.

—Ահ, պապաճըղըմ, պապաճըղըմ, տէտի։

ԽՕՖԱՐՈՒՔԻ ՊԱՊԸՆ ՏԷՎԱՄԸ

Պապա օղուլ Գովարըն ագիմէթինտէն սօնրա պալիյէ տաիրէսինտէն խուրուճ իթտիլէր, Մագսիմ տահա զիյատէ ֆէրահձը Թէնէֆֆիւս իտիյօր իտի իսէ տէ բէտէրինին ևւզլինէ պագըպրը վագըթ մուաւինէյէնի գալպինի մուզտարիպ իթմէքտէ օլան տուչիւնճէլէրի ճէզմ իտէրէք մահզուն օլուրօր իտի։

Գովարըն միւժտէսի միւսթանթըգը սէվինտիրմիշ իտի. մուաւինէյէ վէ միւսիւ Մագսիմ հէնուզ սէօյլէտիկմիշ կիպի տալիւէ տաիրէսինտէն չըգմըշլար իտի, Մագսիմ Ալիսինի վէ միւսթանթըգ տա Նինասընը կէօրմէք իչուն միւսիւ Լօմբրէնին խանէսինէ արաապալա կիթմէքտէ իտիլէր, Ալիս մատամ Մարիօնա տաիմա օթէլտէ գալմագ իչուն բէք զիյատէ ըսրար իթմիշ իտի, մէրգումէյէ մասլահաթ նիհայէթ պուլունաճագ գատար կիտլիճէ գալմագտա րազը օլմուշտը։

Պէօյլէ հարաքէթ իթմէք լազըմ իտի չիւնքի պաշտան հասըլ օլան մագսատ Մագսիմին մէնաֆիինէ խըզմէթ օլաճագ Ալիսէ միւտախէլէսի վար իտի։

Մագսիմ միւսթանթըգըն գոլընա կիրմիշ օլտուղը հալտէ բէք պախթիյար կէօրինիյօր վէ միւսիւ Գովարըն ահէնկտէրիկի լագըրտըլարը Թէքրար իթմէքտէն լէզզէթ հիս իտիյօր իտի. Իչպէթ պէօյլէ պապա վէ օղուլ օթէլէ վարտըլար։

Գու իքի տօստուն կէօթիւրտիկի հավատիս օթէլտէ պիր Գայրամ իթտի մատամ Մարիօն օղլունը չէֆգաթլա էօփէր վէ միւսիւ Բէրնօլէնէ մուհապպէթլէ Նազար իտէր իտի, Ալիս միւթէսսիր օլուպ էլինի տէլիգանլընըն էլի իչինէ պըրագըրտը. միւսիւ Լօմբրէնին իսէ մէսէրրէթի հատտը էֆզուն իտի։

Միսթանթըգ—Շիմտիքիւրիզ բէֆաի հալիմիզ իչուն իհմալ իթմէմիզ պէօյլէ իտի, լագին քէնտիմիզի մէսուտիյէթէ իֆրաթ տէրէճէտէ թէրք իթմէմէլիյիզ. չիւնքի տահա իչիմիզ պիթմէտի. չու գատար վարքի միւսիւ Գովարըն սէօյլէտիկլէրինէ նազարըն արթըգ պիրպիրիմիզէ մէսուտիյէթիմիզի Թէպշիր իտէպիլիրիզ. պունընլա պէրապէր աբանըզըն վուգու պուլմասը միւհթէմէլ օլան միւրաճաաթա գարշը մուգապիլ պուլունմագլըղըմըզ տա իճապ իտէր։

Ալիս—Օհ, նէ իտի պու, միւմքինմիտիր.

Մագսիմ—Աչըր պաշըմ Նըշանլըմ միւմքին տէյիլ տիր. պիզի պիրպիրիմիզէ Թէզվիճիւ իտէն ձէնապը Հագգ օ գատար գարըշըգ իչլէրի պիզէ պէրք իթտիրմիշ վուգուաթըլարըմըզը պիրպիրինէ օ գատար պաղլամըշ Թէֆրիգ իթտիքի տուշմէնլէրիմիզ մուվաֆագ օլամազլար։

Գօնթ տը Լօմպրէ չէթրէթլէ.

—Էվէթ էվէթ պէնիմ Թէնասիւֆիմ մուզիր օլան չէյ պու չօճուգլարըն մէսուտիյէթլէրինին Թէէխիրի իտի։

Բէրնօլէն իլէ մատամ Մարիօնա պագըպ կիւլէրէք.

—Սիզին քի տէ պունտա մէրպութ տըր տէ...

Նինա գըր գըրմըզը քէսիլուպ Թէպէսսիւմ իթմէքտէ օլան միւսիւ Բէրնօլէնին ևւզլինէ պագըմագտա ճէսարէթ իտէմէտի. Ալիս միւսիւ Լօմպրէնին սէօզլէրինտէն տահա զիյատէ մէմնուն օլուպ Նըշանլըսընըն էլինի սըգըպրագ ևւզլինէ մուհապպէթլէ պագտը։

Գու անտէ սալօնտան իչէրիէ խըզմէտ պիր գոթ տահա կիրտի, պու միւսիւ տօգթօր տը Շաթիլօնտան պաշգա քիմսէ օլմաեուպ հէր նէ գատար հէվա բէք աղըրգ իտի իսէ տէ ևւզլինտէն սինիկէր կիպի Թէր պօշանմագտա իտի։

Մատամ Մարիօն—Վայ տօգթօր նէ՛ գատար Թէրլէմիշսինիզ.

Միսթանթըգ—Ջանըն իտէր իսէմ չօգ սըրատթլը եօլ կէլիրմիշ օլմալըտըրլըգ. պէլքիտէ գօշտու.

Միւսիւ տը Շաթիլ— Ջիւնքի սիզէ խէնի հավատիս կէթիրմէք իչուն աճէլէ իթտիմ։

Ալիս (պաղըրարագ) — Մագսիմէ տաիր մի։

Տօգթօր Էվէթ անա տաիր տիր պիր աղըր խիւրիւտիմ տէ խըզլումը Թէր գարըլատը. էօֆ օթուրայըմ։

Միսթանթըգ—Էյ սէօյլէինիզ պագալըմ սիզէ պէօյլէ աճէլէ իլէ կէթիրտիկինիզ հէվատիսը մուհիմմէ նէ՛ տիր։

Տօգթօր—Էվմաէ՛ քէնտի օտամա հէնուզ պիր տաէմլէ ախշամ օլտում. պու տաէմ Մագսիմէ իթթիրա իտիլտիկինի պիլտիրի կիպի տալլ միւճրիմի տէ Թանըտըմ։

Տէլիգրամը պագըպ գալգըլար.

—Ահ, տէտի։

(Տէվամը)

ԼՈՒՂԷԹԻ ՆԱՃԻ

Այս ամենակարեւոր և անզուգական բառարանը որ համբաւաւոր Մուալլիմ Նաճիի հեղինակութիւնն է, ամբողջովին տպուած և քիչ ժամանակի մէջ կրկին տպագրութեան արժանացած է։ Մուալլիմ Նաճի իր ունեցած բազմակողմանի հմտութեամբ այնքան մեծ ծառայութիւններ մատուցած է Թուրք լեզուին ու գրականութեան, որ իրաւամբ իր անունը խորին յարգանօք կը յիշուի այսօր թէ բոլոր Օսմանցիներէն և թէ արեւելքի լեզուներով հետաքրքրուող օտարազգի նշանաւոր անձնաւորութիւններէ։ Հանգուցեալ հեղինակին այս գլուխ-գործոցն որ Թուրք լեզուին մէջ գործածուած Արաբերէն Պարսկերէն և ուրիշ լեզուներէ առնուած բառերու և ոճերու իմաստն ու գործածութեան եղանակները կը բացատրէ սահուն, պարզ եւ հասկնալի ոճով մը, կ'արժէ որ մուտ գտնէ մեր բոլոր վարժարաններուն մէջ։ Թուրք լեզուի բոլոր սաւուցիչներն ու ուսանողներն պէտք է մէկ մէկ օրինակ ի ձեռին ունենան անկէ։ ԼՈՒՂԷԹԻ ՆԱՃԻՆ լաթակազմ կը ծախուի առ այժմ զեղչուած գնով և միմիայն 25 ղուրուշ (բուն գինն է 40)։ Գաւառներու համար՝ փոխադրութեան ծախքն է 5 ղահեկան։ Դիմել Ասըր գրատուն, Պապը Ալի Ճատտէսի Թիւ 44։

ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

Պոլիս Զաժամաճըլար Եօգուշ Թ. 50
Եւ Կալաթա Եիւքսէք Գալտըրըմ, 695

Զարդարեան եղբայրները՝ գոհացնելու համար իրենց Բերայաբնակ յաճախորդները՝ մասնաճիւղ մը բացած են Կալաթա, Եիւքսէք Գալտըրըմ, Թ. 695, ուր՝ ինչպէս նաեւ Պոլսոյ գրատունը, կը ծախուին ամէն տեսակ և ամէն լեզուէ վիպական, դասական, գրական, նոր թէ գործածուած գիրքեր։ Կը գնեն մատենադարաններ եւ գործածած գրքեր։ Կը պատրաստեն կազմի և տպագրական գործեր, աժան միշտ աժան։ Կը գնեն ու կը վաճառեն գործածուած դրոշմաթուղթեր, Հաւաքածոներ, Պոլիս տպուած հանդէսներ և լրագիրներ որոնց մէջ գրական գեղեցիկ ժամանցներ կը գտնուին։ Մեծ զեղչեր, ապառիկ վաճառում գրքերու, (երաշխաւորութեամբ)։ Վարձքով կուտան վիպական գրքեր որոնց ընթերցումը հաճելի է ձմեռուան երկար գիշերներուն մէջ։

ԿԱՂԱՆԴ ԿԱՂԱՆԴ

Կաղանդի առթիւ մեծ մթերք օրացոյցներու, ծոցի, գրպանի, յուշատետր, համառօտ, ընդարձակ Տարեցոյց, աղօթագիրք, ընտիր կազմերով, ոսկեզօծ Թաչեայ եւն. եւն.։ Միակ կեդրոնատեղի Մկրեան աղօթագրքերու ամէն կազմերով, 15, 22 և 30 ղրշ.։

ՈՒՐԻՇ ՏԵՂ ՄԻ ԴԻՄԷՔ բայց եթէ Զարդարեան գրատունը, եթէ Պոլիս կը բնակիք՝ Զաժամաճըլար Եօգուշ ալիքին դէմ, Թ. 50. եթէ Բերայաբնակ էք՝ Եիւքսէք Գալտըրըմ, Թ. 695։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Ա. Ցարութիւնեանի ԼՔՈՒԱԾ ԲՆԱՐԸ, սիրուն բանաստեղծութեանց հատոր մը որ պատիւ կը բերէ համակրելի հեղինակին։ Սիրուն կազմով և տպագրութեամբ։ Գին 5 ղրշ.։ 20—11

ԳՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ

ԹԱՐԻԽԸ ԹԷԷՍՍԻՍԻ 1863

ԱՆՈՆԻՄ ՇԻՐՔԷԹԻ

ԹԷՄԱՄԸ ԻԼԷ ԱՃՋ ՕԼՈՒՆԱՆ

ՍԷՐՄԱՅԷՍԻ 250,000,000 ՖՐԱՆԳ

Մէրքէզը իտարէսի՝ Գալաթատա Գարաքէօյտէ։ Շիւպէլէրի՝ Սթամպօլտա Սուլթան Համամ ճատտէսինտէ Ալլահվէրտի խանընտա վէ Պէյօղլունտա Ճատտէի Քէպիրտէ 333 Ն° տաիրէտէ

Մէզքիւր իտարէխանէլէրտէ պիլճիւմլէ մուամէլաթը սարրաֆիյէ իճրա օլունուր։ Գալաթատաքի իտարէխանէսինտէ մէթանէթի վէ պէտէլը իճարէսինին աղըրը իլէ հէր տիւրլիւ բէգապէթլէրէ Թէֆէվվիւգ իտէճէք սուրէթտէ խուսուսի գասա տաիրէսի մէվճուտ տըր։

Գալաթատաքի իտարէխանէսի իլէ Պէյ Օղլու շիւպէսինտէ պանգա իլէ մուամէլէսի օլտուղունու միւսպիթ էվրագը հաիզ օլանլարա մախսուս սալօնլար մէվճուտ տըր։

Սթամպօլ շիւպէսի՝ էմթէա իւզէրինէ բարա իգրազ վէ Սիրքէճիտէքի խուսուսի տէբօսընա էմանէթ սուրէթի իլէ էմթիա գապուլ իտէր։

1903 ՏԱՐՒՈՅ ԳՐՊԱՆԻ ՕՐԱՑՈՅՑ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ԳԻՆ 20 ՓԱՐԱ

Սարըեան եւ Ընկ. տպարանէն հրապարակ ելաւ գրպանի Պատկերազարդ Օրացոյցը 1903 տարւոյ, որուն մէջ կը գտնուին Եւրոպական բոլոր վեհապետներու պատկերները։

Կեդրոնատեղին է Սարըեան և Ընկ. տպարանը։

Կը ծախուի բոլոր գրավաճառաց և Բերայի ծխավաճառաց խանութները։

Տէր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Յ. ՏԱՅՍԷՐԵԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՆՇԱՆ Կ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԻ

ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ

43 Պատկերներով զարդարուած կը պարունակէ

ՔԱՍԻՄ ի սրամիտ յօդուածները մեր ընտանեկան բարքերու վրայ,

Ա. ՓԱՆՈՍԵԱՆի ամէնէն սիրուն ոտանաւորներէն մէկ քանին,

Մ. ԳԱԼՃՆՏԷՐԵԱՆի Ակնցիի նոր Թիփերը. Սալբիտեա բանայիրի պատմութիւնը՝ Ակնցիներու բերնէ եղած, եւ թէ այդ տոհմակիցները ինչպէս կը մեկնեն հեռագիրը, Ֆօնօկրաֆը, ելեկտրականութիւնը, եւլն։

Եւրոպական բոլոր վեհապետներու եւ վեհապետուհիներու պատկերներն ու անոնց իրարու հետ ունեցած ընտանեկան կապերը։

Նաեւ զուարճալիքներ, առածներ, վէպեր, օգտակար գիտելիքներ, եւլն։

Գինն 5 դահեկան || Թղթատարով 6 դհկ.

ՆՇԱՆ Կ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ, ԲԱԲ-ԱԼԻ ՃԱՏԷՍԻ 38

ՉԿԱՐԴԱՑԱԾ ՄԻ ԱՆՑՆԻՔ

Արիւնը, ոսկորները, ջիղերը, ակռաները և մարդուս կազմուածքին ուրիշ մասերը որոշեալ քանակութեամբ ՖՈՍՖՈՐ կը պարունակեն որ մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելով անդամներուն կանոնաւորաբար աշխատելուն կ'օգնէ։ Այս Ֆօսֆորը որ Թանկագին է մարդկային կազմուածքին համար, շատ անգամ կը քիչնայ հիւանդութեանց պատճառով և այն անձը որ կորսնցուցած է մարմնոյն ֆօսֆորը, տեսակ տեսակ տկարութեանց կ'ենթարկուի։ Արիւնը կը տկարանայ, ջիղերը կը թուլնան, ծունկերը կը կտրուին, ամբողջ մարմնոյն և գլխաւորաբար ուղեղին մէջ յոգնութիւն կը զգայ, սիրտը կը տրոփէ և դեռ այս կարգի շատ մը անհանգստութիւններէ կը տառապի։

Կորսուած Ֆօսֆորը կրկին արեան մէջ մտցնելու և զայն զօրացնելու համար, բժիշկներ երբ հնարք մը կը նորհէին, այս տարի Բարիզի առաջնակարգ քիմիագէտ Պիյեօն՝ Օ ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԵՕՆ անուամբ դեղ մը հնարեց որ կորսուած ոյժը կատարելապէս կը մտցնէ արեան մէջ, ջիղերը ոսկորներն ու մարդուս կազմուածքը կը զօրացնէ, և մարմնոյն դիւրաշարժութիւն կուտայ։ Անոնք որ իրենց ուղեղն ու մարմինը յոգնեցուցած են, անոնք որ զեղծումներու պատճառով տկարացութեան մատնուած են և վերջապէս անոնք որ ոյժի պէտք ունին, անհրաժեշտ է որ Օ ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԵՕՆ O vo-lécithine Billon առնեն։ O վօ լէսիթին Պիլեօնը որ ամէնէն ազդու դեղն է չաքարախտին, ընդունուած էր Ֆրանսայի բժշկական Ակադեմիէն և կը ծախուի մեծ դեղագործներու ու դեղավաճառներու քով։

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

Միւժտէլէհ՝ օն պիր սէնէ մուգատտէմ, Մէքթէպի Հուգուգը Շահանէտէն պաշ չահատէթնամէ, խուրուճ իթմիշ, վէ զայրէթ ու իսթիգամէթիյլէ հէր քէսին հիւսնի Թէվէճճիւհ վէ էմնիյէթինի գազանմըշ, երպապը Նամուս վէ իսթիգամէթտան վէ պիրինճի սընըֆ աւուքաթլէրինտէն մա'տուտ պիր զաթ տըր։

Գէնտիլէրի՝ հէր նէվ Շէրի, Հուգուգ, Ճէզա վէ Թիճարէթ տաւալարընը տէրէօհտէ իտէր։

Պիր մէպլաղը մալիւմ մուգապիլինտէ ալթը ալըգ վէ սէնէլիք ապօնէ գապուլ իտէր։

Տաւալարը հագգընտա մէճճանէն մալիւմաթ ալմագ իսթէյէնլէրէ պէյանը րէյ վէ իֆթաը մալիւմաթտան գաչընմազ։ Էքսէր տաւալարտան բէշին իւճրէթ ալմատըղը կիպի, բէք չօգլարընըտա սալհէն Թէսվիյէտէ գուսուր էյլէմէզ։ Սապահլարը սաաթ 3—6տա վէ աքշամլարը տախի 10—12է գատար խանընտա պուլունուր։

Իտարէխանէսի՝ Պապը Ալի ճատտէսինտէ Մուսուլ խանընտա 22, 23 վէ 24 նումէրօլը օտալար տըր։

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՑԹԱՑԹԻԶ ԿԱՑՍԷՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ

THE SINGER MANIFACTURING Co.

ՍԻՆԿԷՐԻ կարի մաքինաները զուտ անգլ. պողպատէ չինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են. և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարներն լոկ Սինկէրի մաքինայ սկսած են գործածել։ Սինկէր ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատւոյ վկայական և չքնաղ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր՝ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մաքինաները կը ծախուին միմիայն ՍԻՆԿԷՐ Ընկերութեան վաճառատուներուն մէջ։

ԲԵՐԱ՝ 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց Թիւ 343 և 343 կրկին։ 2. Մեծ փողոց, Կալաթա Սէրայի դիմաց։

ԿԱԼԱԹԱ՝ 1. Սինկէր խան, Թիւնէլին եանեւ։ 2. Թրամվէյի կայարանին դիմաց,

ՊՈԼԻՍ՝ 1. Սուլթան Համամ Թիւ 2։ 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13։

ՍԿԻՒՏԱՐ՝ Զարշը պօյը Թիւ 120։

ԴԱՍԵՐԸ ԵՒ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆՔ ՁՐԻ

Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի, Բերա, Մեծ փողոց Թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի տանը։

Կեղծերէն զգուշանալու համար վերի նշանին ուշադրութիւն ընելու է։

ՀԱԳԻԳԻ ԻՒՉ ՔԷՕՇԷ ՄԱՐԳԱԼԸ ՌՈՒՍ ԼԱՍԹԻՔ ԻՖԹԻՐԱՍԸՆԱ ՏԸԳԳԱԹ

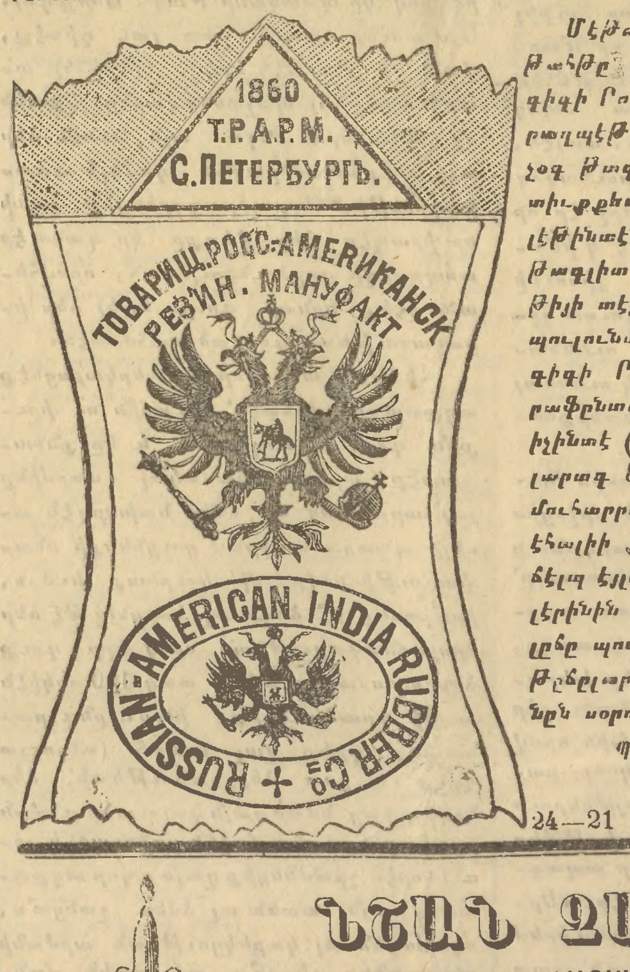

Մէթանէթ վէ նէֆասէթի ուժումըն Թահթը Թէսլիմինտէ պուլունան հագիգի Ռուս լասթիքլէրինէ կէօսթէրիլէն րաղպէթ հասէպիյլէ բիրաջըմըզա պիր չօգ Թագլիտլէր կէթիրիլմիշ, վէ պագը տուքքեանճըլար՝ միւշթէրիլէրին ճէհալէթինտէն իսթիֆատէ իտէրէք պու Թագլիտ մալլարը հագիգի Ռուս լասթիգի տէյու օ ֆիյաթլա սաթմագտա պուլունմուշլար տըր։ Պինաէնալէյհ հագիգի Ռուս լասթիգլէրինին տըշ Թարաֆընտաքի ալէմաթա, խուսուսիյլէ իւզէրինտէ (1860) Թարիխիյլէ Ռուսճա օլարագ ՍԷՆ ՓԷԹԷՐՍՊՈՒՐԿ քէլիմէսի մուհարրէր օլան իւչ քէօշէ մարգայա էհալիի քիրամըն Նազարը տիգգաթընը ճէլպ էյլէր վէ հագիգի Ռուս լասթիգլէրինին Թագլիտլէրտէն ֆարկը պաշլըճը պու Նօգթա օլտուղը իչուն սաթըճըլարտան պու իւչ քէօշէ մարգանըն սորուլմասընը պէքլէրիմ։

Պիլումում մէմալիքը Օսմանիյէ իչուն վէքիլի
24—21 ԷՄ. Ժ. ՄԷՐՃԱՆՕՖ

ՆՇԱՆ ՋԱՄԻՉԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ

ԵՒ

ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ

Կ'ուզէ՞ք հարսնիքներնուդ փայլը աւելցնել, գեղատեսիլ «էֆէ» մը տալ մոմերուն, դիմեցէք ՆՇԱՆ ՋԱՄԻՉԵԱՆԻ վաճառատունը, ուր բացի պատրաստ գտնուած մոմերէ կը զարդարուին նաեւ մեծ խնամով վերջին նորաձեւութեամբ ճաշակաւոր մոմեր, անմրցելի աժան գիներով։ Կը գտնուի Նաեւ հոն հարսի կիւլանտ, քօղք, քօղքի անսուկ, զարդարուած կողով, ծաղիկ, փետուր, եւն. եւն. եւն.։

Փութացէ՛ք, հարսնիքի Տէրեր, այցելել անգամ մը Նշան Ջամիչեանի հարսանեկան մոմերու նոր վաճառատունը, ուր ոչ միայն ձեր ճաշակը, այլ նաեւ ձեր քսակն ալ գոհացում պիտի գտնէ։

ՍԽԱԼ ՏԵՂ ՉԵՐԹԱՔ

☛ ՆՇԱՆ ՋԱՄԻՉԵԱՆ ☚

Կ. Պոլիս, Քամանճօ խանի տակ թիւ 86

ԳԱԹՐԱՆ ՀԱՃԸ ԷՔՐԷՄ

Կէօսթիւս նէզլէլէրիյլէ միզաճ, էօքսիւրիւքլէր վէ նէֆէս տարլըղընա գարշը վէ հէնիւ պաշլամըշ վէրէմին Թէտավիսինտէ Թէէսիրաթը չիֆա պախշ [illegible] մէճիտիսի Թրապիզէ վէ Արհհիրէյէ ուժուն իւճէնին Թասարգընի իհրազ էյլէմիշ տիր։

Ումում տէբօ վէ էճզախանէլէրտէ պուլունուր։ [illegible] 33—22

ՈՒԷՍԴԸՐՆ

ԲԱՐԼԱՄԷՆԹՕՆԸՆ ԳԱՐԱՐԸ ՄԱԽՍՈՒՍԸՅԼԱ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ

1851ՏԷ ԹԷՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇ

ԽԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ԻՆԿԻԼԻԶ ՍԻԳՈՐԹԱ ԳՈՒՄՓԱՆԵԱՍԸ

Թագմին օլունան զիյանլարըն մէճմուի	ինկ. լիրա	6,000,000
Մէվճուտ ագչէ վէ հասըլաթը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Գումփանեանըն Թէմինաթը օլունմուշ սէրմայէ	» »	410,000

Թուրքիա չիւպէսինին միւտիրի ումումիսի. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Իսթամպօլ, Պահճէ Գաբու, Անանիատի խան, Ն° 20, 21, 22։

Թաշրալարտա իչքիւզար վէ միւթէպէլէր աճէնթէլէր արանըլմագտա տըր ԻԽԹԱՐ.— Շէհրիմիզին էն մաարուֆ Ֆրանսըզ վէ Ալման գումբանիալարընըն սէրմայէսի հասըլաթընա նիսպէթէն 100 % օլտուղը հալտէ Ուէսթըրնինքի 125 % տիր։ Իշպու հագիգաթ Ուէսթըրնի րագիպլէրինէ Թէֆէվվուգ իթտիրմէքտէ էն պէօյիւք Թէէմինաթ տըր։

ԱԹԼԱՍ

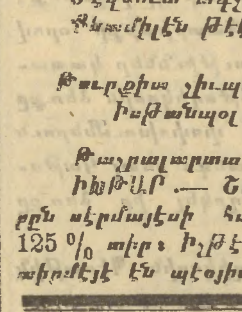

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1808ԻՆ
ԺՈՐԺ Գ. ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՕՐՈՎ

	Անգլ. ոսկի
Դրամագլուխ.—	3,437,000
Արկածելոց վճարուած.—	15,000,000

Այս ընկերութիւնը յանձնարարելի է իր գործառնութեանց ընդարձակութեան և վճարումներուն կանոնաւորութեան համար։

ԼԱ ՖԷՆԻՔՍ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Փոխադրութեան ճիւղ

Դրամագլուխ	5,000,000 ֆր.
Պահեստի դրամագլուխ	1,000,000 »

Ապահովագրութիւն Ծովի, Ցամաքի և Գետի ճամբորդութեանց Շոգենաւով Սայլակառքով, Բեռնակառքով և երկաթուղիով։ Դիւրամատչելի պայմաններ և սակագիններ։

ԶՈՒԻՑԵՐԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԿԱԾԻ ԴԷՄ

Վէնթէրթիւրի մէջ հիմնուած

Այս Ընկերութիւնը յանձնարարելի է իր շատ դիւրամատչելի պայմաններովը արկածներու մասին։

Գրասենեակ Պոլիս, Թոմրուք խան, թիւ 11

Դեր-Գործակալ — ՆԻՔՕԼԱ ՔՕՐՔԻԱՏԻՍ
Ընդհ. Գործակալ — ԺՕՐԺ ԿԱԹԻԷՐԱԼ

ՊԱԼՔԱՆ

ՍՕՖԻԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԳՈՐԹԱ ՇԻՐՔԷԹԻ

ՍԷՐՄԱՅԷ, ԻՀԹԻՅԱԹ, ԹԷՄԻՆԱԹ ՖՐ. 7500000

1899 տա մէրի իւլ իճրա	էօմիւր սիգուրթասը պէտէլի	Ֆրգ.	19,534,276
» »	խանէլէր	» »	460,267,203
» »	բրիմ	»	1,433,965

Էօմիւր խուսուսինտէ չօճուգլար իչուն միւթէտաւիլ շէրաիթ իլէ սիգուրթա գապուլ իտէր.

Խանէլէ տահի հէր նէվի պինա վէ էշեա իւզէրինէ սիգուրթա գապուլ իտէր.

Նագլիյաթը պահրիյէ պահրի մալ, էվրագը Նագտիյէ վէ վարսայ սիգուրթալարը գապուլ իտէր։

Հիսսէտարանա՝ 1896 տա $18^1/_2$ %, 1897 տէ 18 %, 1898 տէ 18 %, 1899 տա 16 % Թէմէթթիւ Թէվզի իթմիշ տիր։

Շիրքէթին Պանգէրլէրը (Տէրսաատէթ Գրէտի Լիօնէ,)Լօնտրատա Անկլօ Աւսթրիան Պանգ; (Սօֆիատա Պանգ Նասիօնալ Պիւլկար։

Թաշրալար իչուն միւսաաիտ վէ միւթէպէր աճէնթէլէր արանըլըյօր. Թիւրքիա իչուն ումումի աճէնթի ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Գալաթա, Մէր Թէպանի սօգագ Ճէմիւթխան

ՄԻՒՆԹԷԶԷՄ ՄԻՒՇԹԷՐԻԼԷՐԷ ԿԻՒԶԷԼ ՊԻՐ ՀԷՏԻՅԷ

ՎԱՔՍԻՆ

ՍՈՒՍՈՒԶ ԽԱՆԱՆ ԻՍՏԱՐԷ ԳԱՆՏԻԼԻ, ՀԷՐ ԵԷՐՏԷ ՍԱԹԸԼԸՐ

☛ Թագլիտլէրինտէն սագընընըզ ☚

Մէզքիւր խասրէ գանտիլին րաղպէթը ումումիյէյէ մազհար օլտուղունը կէօրէն բաղպէթ Թարաֆընտան Թագլիտլէրի իմալ վէ Ֆիյաթիտ Թէռլիմէքտէ օլտուղունտան, գուԹուլար իւզէրինտէ մէօհիր պուլունան ֆրանսըզճա (Վագսին) քէլիմէսի իլէ ֆապրիգամըզըն իչպու մարգասընա խանըր ԲԻՒՐՐԷԻ ԱՐՋԸՆ իւզէրինէ վազ օլունմուշ օլան գանտիլին րէսմինէ տիգգաթ իթմէլէրի Թավսիյէ օլունուր։

24 գուԹու խաֆաղըլարընը, կէթիրէճէկլէրի գուԹուլար տէրունինտէ պուլունան ուսուլը իսթիմալէ տաիր սարը քաղըտլարըլա խալաթ իմանլէր՝ մաքրէ օլան հէտիյէյէ վէրիլէճէք տիր։

Պիւթիւն մէմալիքը Օսմանիյէ իչուն մէզքիւր Ֆապրիգանըն վաքիլի Իսթանպօլտա Սուլթան Համամընտա Հաճօբուլօ խանընտա իւսթ գաթընտա 29 և 30 նումէրօտա Բարաշքեանօղուլօ վէ չիւրէքասը տըր։ 24—17